PLÁN SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

MĚSTA RUMBURK PRO OBDOBÍ

2022 – 2026

Město **Rumburk**

OBSAH

Seznam změn ... 3
Úvodní slovo ... 4
1 Představení Plánu sociálního začleňování ... 5
1.1 Spolupráce s Odborem pro sociální začleňování (Agentura) MMR ... 6
1.2 Aktéři sociálního začleňování ... 6
2 Analytická část ... 9
2.1 Popis územního celku ... 9
2.2 SVL s vyšším výskytem sociálně nežádoucích jevů ve městě ... 11
2.3 Nástroje prevence ... 19
2.4 Cílové skupiny řešeného PSZ ... 22
2.5 Popis řešeného problému ... 22
2.6 Vyhodnocení dosavadních opatření ... 23
2.7 Závěry a doporučení pro další období ... 24
2.8 Syntetická analýza ... 25
3 Strategická část ... 29
3.1 Strategické cíle – oblast Bydlení ... 29
3.2 Strategické cíle – oblast Bezpečnost ... 30
3.3 Strategické cíle – oblast Dluhy ... 32
4 Implementační část ... 33
4.1 Implementační tým ... 33
4.2 Analýza rizik a nastavení řízení rizik ... 34
5 Financování PSZ ... 35
5.1 Čerpání z prostředků KPSV 2021+ ... 35
6 Používané zkratky ... 36
7 Stromy příčin ... 38
7.1 Bydlení ... 38
7.2 Bezpečnost ... 39

Seznam změn

Revize Plánu sociálního začleňování Města Rumburk pro období 2022 – 2026 k březnu 2023:

- Str. 8 | Průřezová témata doplněna o investiční aktivity.
- Str. 20 – 21 | Kapitola 2.3.4 Služby prevence.
- Str. 31 | Rozdělení tabulky Opatření Bezpečnost; doplněno Bezpečnost – terénní programy.
- Str. 35 | Oprava částky IROP čerpání alokace.

Úvodní slovo

Vážení občané,

jsem rád, že vám mohu představit Plán sociálního začleňování Města Rumburk. Tento nesmírně důležitý dokument, vytvořený pro období 2022 až 2026, vznikl ve spolupráci s Odborem pro sociální začleňování (Agentura) MMR, se kterou Rumburk v roce 2016 obnovil spolupráci a ve spolupráci pokračuje do dnes.

Předložený Plán sociálního začleňování je výsledkem trpělivé spolupráce desítek sociálních pracovníků působících v našem městě a lidí, kteří se na tvorbě dobrovolně podíleli. Rád bych všem, kteří se na něm podíleli, touto cestou poděkoval za profesionálně odvedenou práci, za výbornou vzájemnou spolupráci a za jejich nasazení. Bez nich by tento cenný dokument nevznikl.

Co Plán sociálního začleňování Města Rumburk přinese? Očekáváme od něj, že pomůže zlepšit a zkvalitnit život v Rumburku. Nejenže pojmenovává současné nedostatky ve městě a precizně je analyzuje – současně nabízí také řešení, jak s nimi pracovat. Zabývá se několika důležitými oblastmi: bydlením, zaměstnaností, zdravím, dluhy, bezpečnostní a sociálními službami. V neposlední řadě může díky němu Město Rumburk dosáhnout na dotace.

Pevně věřím, že předložený plán je další krok správným směrem. Krokem k lepší budoucnosti a k lepším životním podmínkám v Rumburku.

Ing. Lumír Kus, starosta města Rumburk

1 Představení Plánu sociálního začleňování

Plán sociálního začleňování je označení pro dokument územního celku, v tomto případě Města Rumburk, který vzniká ve spolupráci s Odborem pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“) Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Spolupráce těchto dvou subjektů má již relativně dlouhou historii. Započala již v roku 2013, kdy se Město Rumburk přihlásilo do vzdálené podpory. Intenzivní podpora města ze strany Agentury však nastala až v roce 2016, kdy spolu s obcí Staré Křečany podepsalo Memorandum o spolupráci a začalo připravovat první strategický plán. V rámci této platformy vznikl Strategický plán sociálního začleňování Města Rumburk a obce Staré Křečany pro období 2017–2020“ (dále jen „SPSZ“).

Spolupráce mezi městem a Agenturou dává městu další možnosti rozvoje, a proto i v novém období bylo uzavřeno Memorandum o spolupráci s Agenturou, již bez obce Staré Křečany, která má podle nových podmínek možnost spolupracovat s Agenturou samostatně. Po zkušenostech z proběhlých projektů a zhodnocení SPSZ pro období 2017–2020 si město Rumburk vytýčilo dál pracovat na oblastech, která jsou pro ně v aktuální době prioritní, tj. bydlení, bezpečnost a prevence kriminality a k tomu využít šance i v připravovaných investičních výzvách.

Oblast sociálního bydlení prochází rychlým vývojem i na národní úrovni a je potřeba reflektovat a zajistit vzájemnou provázanost intervencí ze strany státu s bytovou politikou města s ohledem na místní specifika a omezení. Opatření pojmenovaná v tomto plánu mají tedy široký dopad. Primárně míří na cílovou skupinu osob v bytové nouzi, sekundárně ale i na komunitu/společenství a širokou veřejnost žijící v lokalitě, zlepší se sociální soudržnost, dojde k postupnému odstraňování obchodu s chudobou, či účinnějšímu vynakládání systému sociální pomoci.

PSZ se skládá z analytické, strategické a implementační části. Analytická část je zpracovaná formou sekundární analýzy dat a čerpá z již uskutečněných výzkumů a analýz. Jednotlivé kapitoly zahrnují jak kvantitativní data, tak i data kvalitativní, která vzešla z jednáních na pracovních skupinách lokálního partnerství. V rámci pracovních skupin proběhla také analýza problémů a příčin a výsledky jsou zaznamenány metodou stromu, které jsou přílohou dokumentu.

Navrhovaná opatření reflektují výsledky evaluačních šetření, která byla realizována jak po dobu realizace projektů – samoevaluace projektu „Cesta k lepšímu bydlení“, tak i ze strany Agentury po ukončení projektu a ukončení platnosti SPSZ pro období 2017–2020. Konzultována byla s vedením města i na pracovních skupinách s lokálními partnery.

PSZ je stanoven pro období 2022–2026 a je podkladem pro čerpání finančních prostředků z operačních programů Evropských strukturálních a integračních fondů (dále jen „ESIF“), kterými jsou Operační program Zaměstnanost +, IROP+ aj.

1.1 Spolupráce s Odborem pro sociální začleňování (Agentura) MMR

Agentura (dříve ASZ) působila v rámci celého regionu Šluknovska již v letech 2008 až 2012. S Městem Rumburk a obcí Staré Křečany byla spolupráce navázána v roce 2013, ale po dohodě obou stran byla ukončena bez reálného výsledku. Opětovná spolupráce byla obnovena v roce 2016, kdy město Rumburk na základě jednání s ředitelem Agentury vyslovilo žádost o vzdálenou dílčí podporu pro řešení dvou prioritních oblastí: systému prostupného bydlení a nastavení sítě sociálních služeb pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit (dále jen „SVL“) v rámci města.

První Memorandum o spolupráci mezi Městem Rumburk a Agenturou bylo uzavřeno v červnu 2016, tehdy ještě ve spolupráci s obcí Staré Křečany.

Do procesu strategického plánování byli v souladu s Metodikou KPSVL zapojeni zástupci místní, regionální i státní správy, příspěvkových organizací, nestátních organizací, zástupci z řad veřejnosti a osob s dobrou znalostí SVL. SPSZ pro období 2017–2020 byl Zastupitelstvem města Rumburk a obce Staré Křečany schválen v říjnu 2017. SPSZ se zabýval těmito oblastmi: bydlením, zaměstnaností, dluhy, rodinou a bezpečností. V současné době město vstupuje do nového období spolupráce s Agenturou, již bez obce Staré Křečany.

1.2 Aktéři sociálního začleňování

Lokální partnerství (dále jen „LP“) Rumburk je sdružením subjektů aktivně podporujících inkluzi sociálně vyloučených obyvatel v této lokalitě. V rámci této platformy dochází k setkávání zástupců samosprávy, státní správy, neziskového sektoru a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování ve městě. Členové partnerství se setkávají na pravidelných jednáních několikrát ročně (případně v tematických pracovních skupinách) a společně debatují nad problémy, které vnímají.

V novém období spolupráce je Lokální partnerství platforma, kterou garantuje Město Rumburk a vznikla pod vedením místostarosty pro sociální věci. Vedením LP je pověřen manažer prevence kriminality, který je současně manažerem PSZ. Manažer PSZ je pracovníkem Odborem sociálních věcí a zdravotnictví (dále jen „OSVZ“). Vedoucí OSVZ je předkladatelem PSZ a hlavním článkem ve spolupráci s Agenturou a Lokálním konzultantem.

Setkávání a svolávání, jako i obsah pracovních skupin se uskutečňuje za spolupráce manažer PSZ a Lokálního konzultanta Agentury.

V průběhu spolupráce v období 2017 až 2020 došlo k propojení LP s jinými zavedenými strukturami s městem, např. s Komisí pro prevenci kriminality Města Rumburk, či s pracovními skupinami jiných strategických dokumentů, jako je např.: Komunitní plán sociálních služeb Šluknovska 2019–2023.

PSZ ale i jednotlivá opatření v něm obsažená jsou vypracovány na základě jednání tematických pracovních skupin. V každé skupině jsou zastoupeni odborníci z řad pracovníků města / obce (a jeho odborů), státních institucí a neziskových organizací. Vznik PSZ pro období 2022–2026 iniciovali následující pracovní skupiny.

PRACOVNÍ SKUPINA BEZPEČNOST, PREVENCE KRIMINALITY, DĚTI A MLÁDEŽ	
Instituce	**Zástupce / Člen**
Agentura	Dana Stolínová
CEDR – komunitní spolek	Miroslav Řebíček
MěÚ Rumburk | Manažer prevence kriminality	Tomáš Tran
MP Rumburk | Velitel MP	Waldemar Kotmel
OCH Rumburk	Martina Škodová
OOP Rumburk	Josef Hýbl
PMS Rumburk	Michal F. Barák
SKM Rumburk	Lenka Baráková
Spirála	Zuzana Lešková
ÚP ČR	Dagmar Peterková
WHITE LIGHT I	Vít Jelínek

PRACOVNÍ SKUPINA BYDLENÍ	
Instituce	**Zástupce / Člen**
Agentura	Dana Stolínová
Agentura KROK	Kateřina Motyčková
Agentura Pondělí	Monika Lampová
CEDR – komunitní spolek	Miroslav Řebíček
Kostka Krásná Lípa	Hana Volfová
MěÚ Rumburk | Majetkový odbor	Jana Jindrová
MěÚ Rumburk | OSVZ	Dagmar Hofmanová
ÚP ČR	Dagmar Peterková
WHITE LIGHT I	Vít Jelínek

Pracovní skupina Projekty a implementace (dále jen „PSPI“) bude pro vzoru SPSZ pro období 2017–2020 fungovat v průběhu realizace opatření. Členové PSPI jsou zástupci vedení města, manažer PSZ, lokální konzultant Agentury a významní předkladatelé a realizátoři projektů. Úkolem pracovní skupiny je nastavit a sledovat indikátory v PSZ (počáteční, průběžné a konečné). Dále tato pracovní skupina sestavuje zásobník projektů, které mají být v rámci PSZ realizovány, dohlíží na jejich vzájemnou provázanost, efektivitu, účelnost v návaznosti na identifikované potřeby a indikátory a předkládá vyhodnocování, včetně dopadů na cílové skupiny. Pracovní skupina se bude podílet na nastavování evaluace dopadů realizovaných projektů na cílovou skupinu.

1.2.1 Propojení a vazba na další strategické dokumenty Města Rumburk

Komunitní a lokální koncepce, které jsou propojeny společnými tématy, sledují stejný cíl a vzájemně se doplňují:

- Komunitní plán sociálních služeb Šluknovska 2019–2023
- Zásady pro přidělování vyčleněných bytů v Luční ulici
- Zásady uzavírání nájmu bytu ve vlastnictví Města Rumburk
- Koncepce prostupného bydlení Města Rumburk
- Místní komunikační plán Města Rumburk a obce Staré Křečany 2019–2022
- Plán prevence kriminality v Rumburku na období 2020–2024
- Strategický plán rozvoje Města Rumburk na roky 2021–2027

Lokální konzultant Agentury a zástupce města jsou členy Komunitního plánování Šluknovska a spolupracují na propojení jednotlivých koncepcí.

1.2.2 Zaměření PSZ pro období 2022–2026

V období 2022 až 2026 je obsahové zaměření PSZ zaměřeno na tyto problematické oblasti:

- **Bezpečnost a prevence kriminality**
  Pokračování v realizaci opatření definovaných v Plánu prevence kriminality v Rumburku na období 2020–2024, tj. udržení stávající činnosti asistentů prevence kriminality a realizace víkendových pobytů (komplexní preventivní programy pro děti a mládež).
- **Rodina, ohrožené děti a mládež a prorodinná opatření v oblasti sociálního začleňování**
  Město chce vhodnými opatřeními zacílit na problematické děti a mladistvé, realizovat vhodné aktivity pro rodiny s dětmi, snížit migraci obyvatel a pomoct rodinám s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit s nastavením vhodného trávení volného času.
- **Bydlení**
  V rámci sebeevaluace realizovaného projektu „Cesta k lepšímu bydlení“ bylo zjištěno, že podpoření obyvatelé zařazeni v projektu často vstupovali do projektu s předpokladem, že obdrží nový byt. Projekt byl nicméně nastaven na podporu pro vyhledávání nového, udržení si případně stávajícího a na zvyšování kompetencí v oblasti zdraví v souvislosti s kvalitou.
  → Vznik sociálního bydlení z případných výzev ESF, či pokračující podpora v oblasti bydlení spojená s aktivní politikou zaměstnanosti, podporování obyvatel města ve zvyšování kvality života a úrovně hygienických standardů bydlení.

Průřezovými tématy PSZ jsou:

- **Dluhová problematika**
  Motivace cílové skupiny k řešení dluhů; edukační informování o možnostech řešení zadluženosti; podporování snižování počtu osob v exekucích; zvyšování schopnosti splácení dluhů; podpora a odkázání na dluhové poradenství; případně osvěta.
- **Investiční aktivity**
  Aktivity zaměřené na zvyšování kvality poskytovaných služeb cílové skupině (rekonstrukce starých objektů sociálních služeb, rozšíření nabídky sociálního bydlení a investice do zvýšení mobility a dostupnosti služeb poskytujících terénní programy).

2 Analytická část

2.1 Popis územního celku

Rumburk je příhraničním městem na hranici se Spolkovou republikou Německo, v nejsevernější části České republiky, ve Šluknovském výběžku. Město o rozloze 24,72 km² s 10 903[1] obyvateli leží ve Šluknovském pahorkatině a dělí se na tři místní části, jež odpovídají třem katastrálním územím (Rumburk, Horní Jindřichov, Dolní Křečany).

Rumburk je obcí s rozšířenou působností, je v něm několik středních škol, nemocnice, a je častým a pravidelným pracovním, nebo volnočasovým cílem obyvatel z blízkého okolí. Na základě administrativního členění ČR je město Rumburk součástí územního celku NUTS 11 Severozápad, Ústeckého kraje a okresu Děčín. Přenesenou působnost jako pověřený obecní úřad vykonává kromě vlastního území ještě pro města Jiříkov, Krásná Lípa a obce Staré Křečany a Doubice. Obvod rozšířené působnosti města Rumburk zahrnuje navíc ještě obvod pověřeného obecního úřadu Šluknov, tj. město Šluknov, Velký Šenov, Mikulášovice a Dolní Poustevna a obce Lipová, Lobendava a Vilémov. Díky svému umístění ve výběžku je dále obvod e tří stran obklopen územím Spolkové republiky Německo a nachází se zde proto několik hraničních přechodů.

Obrázek 1 | ORP Rumburk

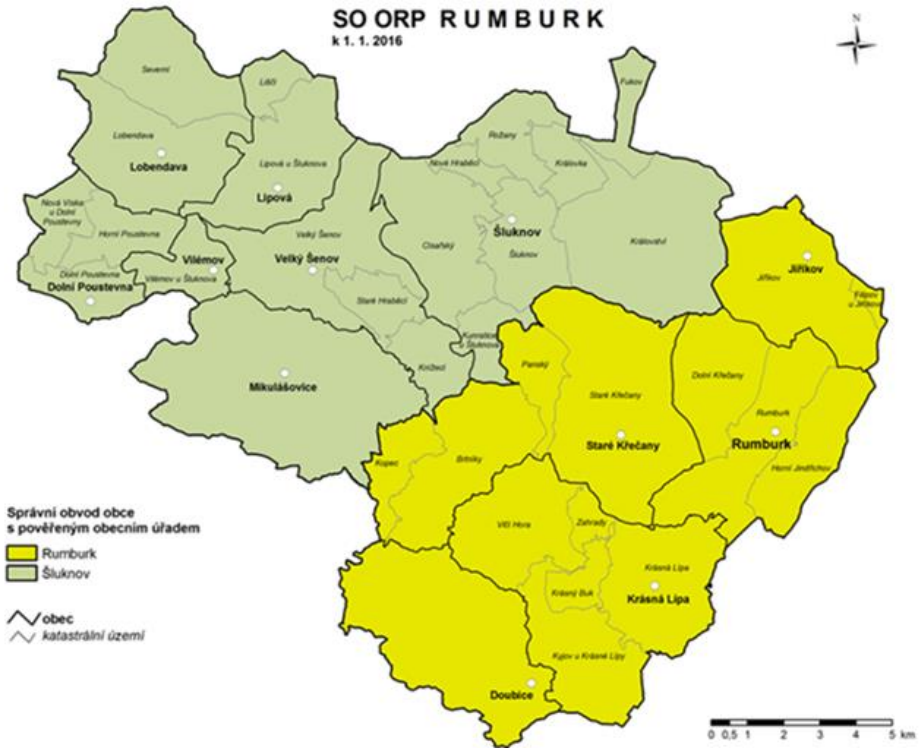

Zdroj: ČSÚ, staženo dne 30. 5. 2022

[1] Počet obyvatel k 1. 1. 2021

2.1.1 Demografická data

Ze statistiky demografických dat, v tabulce níže, je patrné, že vývojová řada počtu obyvatel města Rumburk má od roku 2012 sestoupnou tendenci. Během 10 let se počet obyvatel snížil přibližně o 3 %. Zároveň se rok od roku zvyšuje průměrný věk obyvatelstva Rumburku.

Tabulka 1 | Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku obyvatel města Rumburk v letech 2010–2020

Rumburk						
Rok	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Počet obyvatel	11420	11496	11171	11147	11155	11200
Průměrný věk	39,2	39,4	39,8	40,1	40,3	40,6

Rok	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Počet obyvatel	11179	11095	11094	11082	11036
Průměrný věk	41,1	41,5	41,6	41,9	42,2

Zdroj: Data ČSÚ.

2.1.2 Sociální, ekonomická a etnická skladba obyvatel

Sociální, ekonomická i etnická skladba obyvatel jednotlivých částí nebo ulic města je relativně pestrá, bez výrazných prostorových shluků s koncentrací pouze určitého socioekonomického typu obyvatel. Můžeme pouze hovořit o tom, že na určitých adresách je výraznější podíl sociálně i ekonomicky slabšího obyvatelstva (např. ulice SNP, Palackého, dříve také ulice Pražská nebo Nerudova). Ve všech případech se zde vyskytují také domy obývané běžnou populací, obchody, restaurace či jiná zařízení využívané všemi občany města i jeho návštěvníky. V Horním Jindřichově se v ulici Vojtěcha Kováře nachází budova ve špatném technickém stavu soukromého pronajímatele, který je obydlený nízkopříjmovými obyvateli.

2.1.3 Historický kontext sociálního vyloučení na území města

Z hlediska problematiky sociálního vyloučení je potřeba uvést samotný historický kontext zmíněných lokalit, potažmo celé oblasti bývalých Sudet, kam Rumburk bezesporu patří.

Při sčítání obyvatel z roku 1930 bylo v Rumburku 929 Čechů z 15 738 obyvatel. V září 1938 se v regionu odehrálo poměrně velké množství konfliktů s tzv. henleinovci, po podpisu Mnichovské dohody byl Rumburk i s přilehlým okolím Německem zabrán. Po skončení 2. světové války zůstalo z původního počtu 37 500 Němců v okrese Rumburk Němců 1700. Proběhlý odsun německého obyvatelstva znamenal pro region Šluknovského výběžku citelnou demografickou proměnu. Přicházeli z vnitrozemí noví čeští obyvatelé, kteří přebírali opuštěné nemovitosti po vysídlených Němcích.

Rumburk stejně jako některá další města ve Šluknovském výběžku v minulosti vynikal textilní výrobou. Nejprve se v tomto směru na území města rozvíjelo plátenictví, později ve městě vznikla i továrna na bavlněné a lněné látky. Textilní továrna, která tu vznikla, byla v roce 1948 znárodněna a rok poté přejmenována na Bytex. V počátku 90. let se společnost zadlužila a v roce 1996 pak zcela zkrachovala. Krach měl za následek lavinový efekt v celém výběžku. V tu dobu o práci v tomto regionu přišlo několik tisícovek lidí.

V 90. letech nastala v regionu další výrazná demografická změna. Ta souvisela s proměnou kdysi slavného textilního regionu na region tzv. strukturálně postižený. Jedním ze znaků vzniku těchto oblastí je i vyšší mobilita obyvatelstva. Z regionu odcházeli a stále ještě odcházejí

vysokoškolsky vzdělaní lidé, neboť zde nenalezli / nenaleznou uplatnění. Do regionu pak přicházejí osoby s nižším vzděláním. V této dekádě byla zaznamenána i romská migrační vlna z Děčína, Liberce, Litoměřic či východního Slovenska. V tomto období město poskytlo možnost místním romským rodinám odkoupit nezrekonstruované domy, ve kterých bydlely doposud v pronájmu, a to za velmi výhodnou cenu. Tyto domy jsou dodnes obývány stejnými rodinami, částečně jsou též pronajaté dalším lidem.

Pokud chceme mluvit o zásadních událostech, které mají vliv i na vznik sociálního vyloučení v regionu, nemůžeme opomenout ani události z roku 2011. V létě tohoto roku se na celém Šluknovsku pořádaly demonstrace, které vznikly v reakci na přepadení restauračního zařízení v Novém Boru romskými pachateli a které měly upozornit na problematické společné soužití a bezpečnostní situaci v regionu. Časem se přidala i frustrace z policejních zásahů proti demonstrujícím při tzv. pochodech k sociálně vyloučeným lokalitám, v případě Rumburku zejména k panelovým domům v ulici SNP.

Kvůli těmto pochodům se situace stala pro některé obyvatele panelových domů na SNP neudržitelnou. Lidé se ve svých domovech přestali cítit bezpečně, a tak se ze svého bydliště vystěhovali. Své nové útočiště našli v okolních městech. Rok 2011 se tedy nesl ve znamení migrace romské menšiny z Rumburku do okolních města a obcí.

2.2 SVL s vyšším výskytem sociálně nežádoucích jevů ve městě[2]

Pro účely PSZ do pojmu sociálně vyloučené lokality s vyšším výskytem sociálně nežádoucích jevů zahrnujeme určitou část lidí, která je specifickým způsobem znevýhodněna vůči zbytku společnosti. Procesem sociálního vyloučení jsou jednotlivci či celé skupiny vytěsňováni na okraj společnosti a je jim omezován nebo zamezen přístup ke zdrojům, které jsou jinak ostatním členům společnosti dostupné. K sociálnímu vyloučení nedochází pouze omezováním přístupu k jednomu zdroji, ve hře je vždy více různých faktorů, které se kumulují. Představa, že sociální vyloučení souvisí pouze s extrémní materiální chudobou, je tedy mylná.

V českém prostředí je sociální vyloučení spojováno s oblastmi bydlení, vzdělávání, zaměstnanosti a zadluženosti. Důležitou roli hraje také tzv. prostorová segregace, kdy mají lidé ve svém bydlišti zhoršený přístup k veřejným službám nebo také k možnostem pracovního uplatnění.

Rumburk je v případě typologie SVL specifickým případem, charakter a koncentrace chudých obyvatel a obyvatel ohrožených sociálním vyloučením je zde odlišná – na území města se nevyskytují souvislé prostorově segregované lokality, tzn., nedochází k výrazné prostorové koncentraci etnicky odlišných obyvatel (jako tomu často bývá v jiných lokalitách, kde došlo ke vzniku rozsáhlých SVL). Jednou výjimkou jsou ubytovny mimo město u hranic se SRN (u hraničního přechodu Neugersdorf).

[2] Agentura pro sociální začleňování. *Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám.* 2018. [online]. [vid. 17. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vylouceni/

„Samotná chudoba a její průvodní jevy nejsou v regionu spojené primárně s romským obyvatelstvem, vzhledem k vysoké nezaměstnanosti a jiným strukturálním problémům mikroregionu Šluknovsko postihují širší spektrum obyvatel. I když jsou Romové vzhledem k strukturálním znevýhodněním a diskriminaci v řadě oblastí chudobou a sociálním vyloučením ohrožení více, ohrožena je i část místních obyvatel bez ohledu na jejich etnicitu.“ (Místní komunikační plán, 2019, str. 5)

V Rumburku se vyskytují převážně tzv. mikrolokality, domy v problematickém technickém stavu obydlené chudšími obyvateli obce. V čase realizace terénního šetření pro účely Vstupní analýzy (Vstupní analýza, 2016) byl počet osob žijících na území města Rumburk v sociálním vyloučení přibližně 460[3]. Celkový počet osob žijících v sociálním vyloučení se však v důsledku migrace v rámci Šluknovského výběžku může v čase měnit.

Počet mikrolokalit se na území Rumburku pohybuje kolem 30. Mezi domy obývané osobami ohroženými sociálním vyloučením patří (dle Koncepce prostupného bydlení Města Rumburk, 2019):

- 17 bytových domů (vlastněných soukromými majiteli, občany s jinou než romskou národností) – celkem cca 250 bytů, Romové z toho obývají asi 50 až 60 bytů, a to v počtu cca 200 až 250 Romů, zbytek tvoří neromské sociálně slabí rodiny nebo osoby, kterých je cca 500;
- 17 domů vlastněných romskými majiteli, které obývá cca 200 až 250 Romů (vícegenerační rodiny s 5 až 30 obyvateli).

V mikrolokalitách ve městě bydlí převážně rodiny s dětmi, v prostorově segregovaných ubytovnách na hranicích se SRN dospělí jednotlivci.

2.2.1 Index sociálního vyloučení

Agentura vytvořila v roce 2020 tzv. index sociálního vyloučení – jednotný nástroj, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje v celorepublikovém rozsahu míru zatížení sociálním vyloučením komplexně posoudit. Využití těchto dat umožňuje srovnání rozsahu sociálního vyloučení mezi různými územími a rovněž posouzení vývoje sociálního vyloučení v čase. Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením. Základní územní úrovní, k níž se index sociálního vyloučení vztahuje, reprezentují obec indikátory, které se započítávají do indexu.

Jedná se o data složená z těchto položek:

- Příjemci příspěvku na živobytí (zdroj dat: MPSV)
- Příjemci příspěvku na bydlení (zdroj dat. MPSV)
- Osoby v exekuci (zdroj dat. Exekutorská komora ČR)
- Dlouhodobě nezaměstnané osoby (zdroj dat: Úřad práce ČR)
- Předčasné odchody ze systému vzdělávání – běžné třídy (zdroj dat. MŠMT)

Rumburk podle ukazatelů z roku 2020 vykazuje index sociálního vyloučení 16, což znamená vysoký rozsah sociálního vyloučení a má dopad na celkový rozvoj regionu, proto je pro obec nutné věnovat prioritní podporu komplexním intervencím.

[3] Z cca 150 obyvatel SVL je zhruba 120 Romů (50 v důchodovém věku či invalidním důchodu, 45 ve věku nad 15 let, 25 ve věku pod 15 let).

2.2.2 Dávky hmotné nouze

Dávky v hmotné nouzi jsou nepojistné dávky sloužící jednotlivcům či rodinám s nízkými příjmy, kteří nejsou schopni zajistit zlepšení kvality svého života vlastním přičiněním a jsou ohrožení sociálním vyloučením. Smyslem dávek hmotné nouze (HN) je zajistit těmto lidem naplnění základních životních potřeb, tedy se jedná o nejnutnější náklady na bydlení, ošacení, jídlo, případně další předměty denní potřeby. V České republice rozlišujeme tři typy dávek: příspěvek na živobytí (PnŽ), doplatek na bydlení (DnB) a mimořádnou okamžitou pomoc (MOP)[4]. Počet vyplacených dávek v hmotné nouzi obvykle vhodně ilustruje vývoj a rozsah sociálního vyloučení v lokalitě. Celorepublikový trend posledních let je charakterizován výrazným meziročním poklesem počtu vyplacených dávek (v důsledku celkového zlepšení ekonomiky a zvýšení životní úrovně obyvatel). V Rumburku se počet dávek v meziročním srovnání let 2016 až 2019 rovněž snižoval, byť oproti celé ČR méně výrazně. V roce 2020 ovšem došlo k opětovnému nárůstu jak u příspěvku na živobytí, tak doplatku na bydlení. (Viz Tabulka 2).

Tabulka 2 | Srovnání počtu dávek hmotné nouze vyplacené v průměrném měsíci v letech 2016–2020

Rok	Rumburk		ČR	
	PnŽ	DnB	PnŽ	DnB
2016	242	124	125 243	63 988
2017	212	117	101 300	53 311
2018	163	95	79 033	40 890
2019	132	82	63 119	33 851
2020	148	94	61 605	32 751
Rozdíl 2016 vs. 2020	- 39 %	- 24 %	- 51 %	- 49 %

Zdroj: Data MPSV.

2.2.3 Nezaměstnanost

V souvislosti se SVL je dalším zásadním problémem vysoká nezaměstnanost, která v případě některých lokalit přesahuje 90 %. Tato vysoká míra nezaměstnanosti, která je často dlouhodobá nebo opakovaná, má na obyvatele SVL řadu vážných dopadů. Vedle materiální chudoby se jedná o sociální důsledky (vyloučení z participace na sociálním a ekonomickém životě) a psychické důsledky (rezignace na další hledání práce, ztráta pracovních návyků, podléhání závislostem aj.). Tyto důsledky se pak zpětně negativně odrážejí ve snížených šancích uplatnit se na trhu práce. Dlouhodobě nezaměstnaní obyvatelé SVL, stejně jako ti, kteří jsou marginalizováni na trhu práce, si postupně utvářejí alternativní životní strategie, pomocí nichž zajišťují svoji obživu. Jedná se například o možnou závislost na sociálních dávkách, zadlužování, práci „na černo“ a jiné neformální ekonomické aktivity. Tyto strategie a s nimi spojené hodnoty (podceňování významu vzdělání a práce za mzdu, orientace na přítomnost aj.) jsou v prostředí SVL upevňovány a mezigeneračně sdíleny.

Dle dat ČSÚ bylo v ČR ke konci roku 2020 evidováno 280 197 nezaměstnaných a míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 4,09 %. Ke stejnému datu bylo v Rumburku 365 nezaměstnaných osob, což představuje míru nezaměstnanosti na úrovni 5,14 %. Podíl nezaměstnaných bývá ve Šluknovském výběžku dlouhodobě vysoký. Ta je podle ÚP zapříčiněna sociální strukturou obyvatelstva, nízkou vzdělaností a fluktuací obyvatel.

[4] Dávka MOP je vyplácena jako jednorázová pomoc při nenadále životní události, proto jí v následné analýze nebude věnována pozornost.

Vzhledem k nasycenosti trhu jsou tito lidé velmi těžko zaměstnatelní. Město užívá pro dlouhodobě nezaměstnané možnost zapojit je do veřejně prospěšných prací nebo je zaměstnat na společensky účelném pracovním místě

Mezi bariéry při hledání práce ve sledované cílové skupině patří malý rozdíl mezi životním minimem a výší příjmů u nabízených pozic a nutnost dojíždění za prací, která je pro Šluknovský výběžek typická (Vstupní analýza, ASZ, 2016). Údaje o vývoji nezaměstnanosti v letech 2006–2020 ve městě Rumburk zachycuje obrázek 2.

Obrázek 2 | Vývoj nezaměstnanosti v Rumburku – srovnání v rámci okresu, kraje a ČR

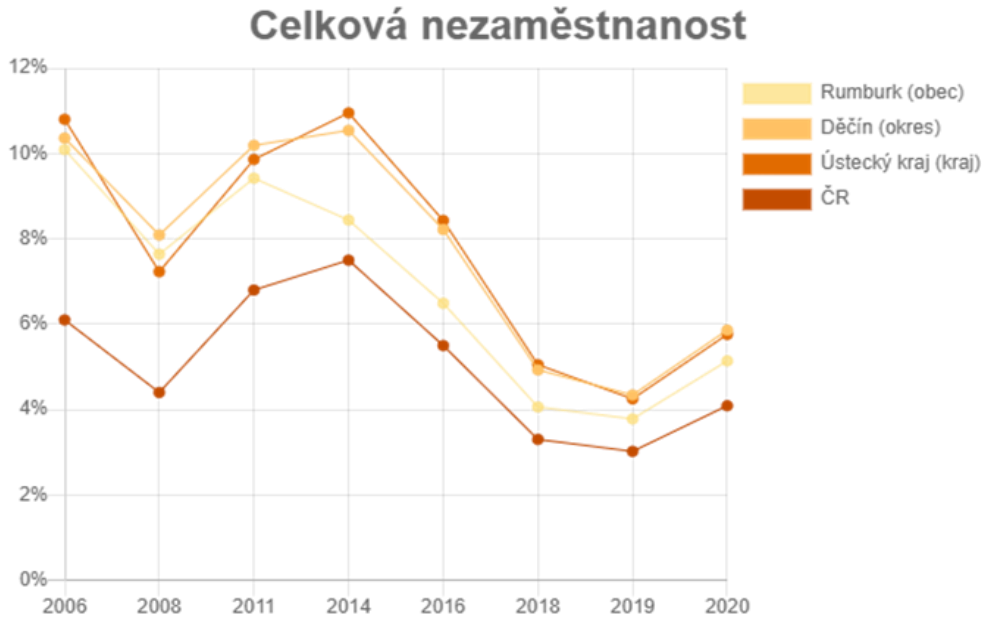

Zdroj: ČSÚ a OK práce (vlastník dat – MPSV ČR); zpracování Centrum pro společenské otázky – SPOT, z. s.; (www.mapanezamestnanosti.cz)

Pro popis stavu sociálního vyloučení je vypovídající především srovnání podílu dlouhodobě nezaměstnaných (evidovaných déle než 12 měsíců) na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání.

Rumburk	2016	2018	2019	2020
Počet nezaměstnaných do 12 měsíců (podíl v %)	298 (4,1 %)	211 (2,9 %)	213 (3,0 %)	282 (4,0 %)
Počet nezaměstnaných nad 12 měsíců (podíl v %)	179 (2,4 %)	80 (1,1 %)	56 (0,8 %)	83 (1,2 %)

Zdroj dat: ČSÚ a OK práce (vlastník dat – MPSV ČR); zpracování Centrum pro společenské otázky – SPOT, z. s.; (www.mapanezamestnanosti.cz); Evaluační zpráva Rumburk a Staré Křečany, 2022, str. 16.

2.2.4 Zadluženost

Ústecký kraj drží z pohledu exekučního vymáhání smutné prvenství min. 6 let, a to navzdory protichůdným republikovým trendům v posledních 3 letech (tedy od roku 2018). V ČR se i díky předchozí ekonomické prosperitě dařilo počty lidí v exekucích snižovat, což neplatí pro Ústecký a Karlovarský kraj, ve kterých v letech 2016 až 2019 počty exekuovaných rostly. Předluženost obyvatel města Rumburk souvisí také do jisté míry s jeho geografickou polohou a předlužeností celého kraje.

Ve městě poskytuje dluhové poradenství Oblastní charita Rumburk, další poradna je v nedaleké Krásné Lípě, prostřednictvím organizace Kostka. Dluhové poradenství poskytují dále pak pracovníci Městského úřadu Rumburk a místní pobočky ÚP ČR. V bývalém projektovém období byla realizovaná aktivita „Protidluhová kampaň“, jejímž cílem bylo informovat zadlužené osoby o možnostech řešení problému. (Evaluace aktivity viz kap. 2.6)

Data za období 2016 až 2019 získané z Exekutorské komory ČR (Centrální evidence exekucí) hovoří poměrně výrazně a danou situaci v Rumburku dobře popisují. Údaje jsou pouze za fyzické osoby. Data za rok 2019 jsou z 20. 4. 2020, ostatní roky z 31. 12.[5]

Rumburk	2016	2017	2018	2019
Počet obyvatel	11 179	11 095	11 094	11 082
Podíl osob v exekuci	14,73 %	16,12 %	–	25,78 %
Průměrný počet exekucí na osobu	4,8	4,6	–	10,7
Počet osob starších 15 let	9 343	9 306	–	9 286
Počet osob v exekuci	1 376	1 500	–	2 394
Celkový počet exekucí	6 578	6 853	–	25 645
Detail osob v exekuci:				
Podíl dětí a mladistvých	–	0 %	–	0 %
Podíl osob ve věku 18 až 29 let	–	16 %	–	10 %
Podíl seniorů (65+)	–	7 %	–	6 %
Podíl osob s:				
1 exekucí	–	32 %	–	21 %
2 exekucemi	–	11 %	–	8 %
3 – 9 exekucemi	–	45 %	–	35 %
10 – 29 exekucemi	–	11 %	–	26 %
30 a více exekucemi	–	0 %	–	3 %

Data počtu exekuovaných za rok 2018 nebyla Exekutorskou komorou ČR, na úrovni obcí, zveřejněna. O to zajímavější je ukazatel podílu osob v exekucí ve městě v roce 2019, ve kterém došlo ke skokovému zvýšení podílu osob o 10 % oproti rokům přechozím, přičemž podíl předlužených osob na úrovni děčínského okresu ve v letech 2016 – 2019 pohybovala mezi 15,5

[5] Institut prevence a řešení předlužení. *Mapy a statistiky: Mapa exekucí.* Dostupné z: https://www.institut-predluzeni.cz/mapy-a-statistiky/exekuce/

– 16%. Podobně tomu bylo i u hodnot Ústeckého kraje. Co způsobilo tento skokový rozdíl, může jen nepotvrzeně vyvozovat na základě předchozí praxe z území a informací místních aktérů. Jak již bylo zmíněno, Rumburk je co do stálosti osídlení obyvatel poměrně nestabilní – migrace je častý jev. Dále by mohlo být možnými příčinami cílené masivní poskytování nebankovních půjček, prodleva výkonu exekuce v čase – s ohledem na průměrný vymáhací proces v ČR, kumulativní výkonu rozhodnutí ze strany samosprávy, příp. změna nebo dopad změn legislativy. Nicméně počínaje rokem 2020 se i město Rumburk připojuje k celorepublikovému trendu vývoj exekucí, tj. poklesu počtu osob na úkor prohlubující se předluženosti.

Vzhledem k vysokému počtu předlužených osob je velmi důležitým ukazatelem podílu počtu osob v insolvencích čili tzv. osobním bankrotu. Podle mapy bankrotů je za rok 2021, v Rumburku 6,73 % osob s exekucemi, což je poloviční hodnota oproti okresu Děčín (12, 23 %) i oproti Ústeckému kraji (12, 82 %). Podíl osob s exekucemi, kteří využili jako řešení své předluženosti institut oddlužení je v ČR stále nízký. To je způsobeno nazíráním zákonodárců na institut oddlužení jako takový. Na insolvenci lze pohlížet jako na aktivní řešení vlastní předluženosti daného dlužníka, ale také na „osobní bankrot“ čili, v očích politiků a veřejnosti jako na selhání jednotlivce. Z tohoto důvodu jsou zákonné podmínky vstupu do insolvence oproti jiným evropským státům v ČR stále přísné. Ze zkušeností dluhových poradců, napříč ČR, lze konstatovat, že vstup do insolvence je pro většinu osob ze SVL stále nedostupný. Přičemž experti na dluhovou problematiku a sociologové se shodují, že zmírnění podmínek pro vstup do insolvence je pro stát užitečný – přineslo by možnost Předluženým ucházet se o pracovní místo na otevřeném trhu práce, přineslo úsporu / zisk financí vůči státnímu rozpočtu.

Pro budoucí řešení předluženosti obyvatel Rumburku je žádoucí oslovit místní relevantní aktéry a zjistit možnou příčinu nízkého podílu osob v insolvenci. Ověřit, zda se jedná o specifiku demografické skladby obyvatelstva, nastavení legislativy, nedostatečnou kapacitou odborného sociálního či dluhového poradenství, nízkou informovaností obyvatel nebo další vnější vlivy jako je nastavení vymáhacího procesu na úrovni samosprávy, státních institucí či dostupnost nebankovních půjček nebo pokrytí existenční potřeb obyvatel města Rumburk.

2.2.5 Bezpečnost

V územní působnosti Obvodního oddělení Policie České republiky Rumburk měl nápad trestné činnosti (dále jen „Nápad TČ“) tendenci od roku 2015 do roku 2017 klesat. V Roce 2018 ale došlo k celkovému nárůstu Nápadu TČ s tím, že index kriminality se dynamicky pohybuje v sinusoidě. Z tabulky níže je patrné, že v roce 2021 Nápad ČT se nijak zvlášť nezměnil.

Rok	Nápad TČ	Index kriminality
2015	546	506,68
2016	349	323,87
2017	376	348,92
2018	450	417,59
2019	324	300,67
2020	325	301,60
2021	321	294,41

Mezi nejčastější trestnou činnost patří v Rumburku majetková trestná kriminalita. V roce 2015 byla zaznamenaná největší četnost spáchání tohoto druhu trestné činnosti, oproti tomu se ale

v roce 2016 markantně snížila o více jak polovinu. V roce 2017 a 2018 byl nápad podobný, nijak výrazně nevybočil. V roce 2019 nápad majetkové trestné činnosti zaznamenal opětovný pokles, který je výraznější než v roce 2016. V roce 2020 se majetková trestná činnost mírně zvýšila. Násilná trestná činnost se od roku 2017 pohybuje v průměru na 25, naproti tomu mravnostní trestná činnost pociťuje od roku 2018 mírný nárůst. Celkový index vybrané kriminality od roku 2019 výrazně klesl. Pokles kriminality v regionu souvisí i s obecným poklesem kriminality v České republice jako takové, která se vysvětluje v souvislosti s koronavirusem, resp. výrazným omezením pobytu / interakcí lidí.

Rok	Celkem	Násilná	Obecně nebezpečná / mravnostní	Majetková	Index
2015	358	41	7	310	33,2
2016	179	31	2	146	166,1
2017	209	23	6	180	193,9
2018	210	28	4	178	194,9
2019	144	22	8	114	133,6
2020	160	27	11	122	148,5
2021	267	28	19	186	244,9

Dalším markantním druhem kriminality jsou „krádeže prosté“ (nejčastěji krádeže v jiných objektech a jízdních kol) a „krádeže vloupáním“ (nejčastěji do rodinných domů a chatek). Krádeže vloupáním se od roku 2015 pohybují v sinusoidě, kdy největší pokles vykazuje rok 2019. Krádeže prosté tvoří dlouhodobě cca polovinu majetkové kriminality (od roku 2015 mají tendenci klesat v sinusoidě).

Krádeže prosté

Rok	Krádeže prosté	Index
2015	168	155,9
2016	85	78,9
2017	91	84,4
2018	95	88,2
2019	63	58,5
2020	61	56,6
2021	61	55,9

Krádeže vloupáním

Rok	Krádeže vloupáním	Index
2015	115	106,7
2016	36	33,4
2017	64	59,4
2018	59	54,8
2019	27	25,1
2020	43	39,9
2021	54	49,5

Z přehledu skladby kriminality, resp. z popisu výchozí situace je zřejmé, že převládá páchání zejména majetkové kriminality. V popisu výchozí situace v Rumburku je třeba brát zřetel na kriminogenní faktory, tj. sociální, demografické, geografické a ekonomické.

Z uvedeného popisu výchozí situace města Rumburk vyplývá, že největší podíl na Nápadu TČ má dlouhodobě majetková trestná činnost.

Samostatnou kapitolou je tzv. latentní kriminalita, která není z nejrůznějších důvodů na první pohled odhalitelná. Větší míra latence se předpokládá u domácího násilí, sexuálně motivovaných trestných činů mezi rodinnými příslušníky, u zneužívání dětí, drogové kriminality, organizovaného zločinu a hospodářské kriminality.[6]

Pokud se zaměříme na statistiku přestupků, tak je zřejmé, že celkový počet přestupků se v roce 2020 značně zvýšil, tzn., že za poslední čtyři roky se hodnoty pohybují v sinusoidě, kdy v roce 2019 došlo k největšímu poklesu spáchaných přestupků, přičemž v roce 2021 došlo k mírnému nárůstu.

Charakter přestupků	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Veřejný pořádek, Občanské soužití	272	187	220	155	164	218	164
Proti majetku	249	175	177	140	114	157	192
Alkohol, toxikománie	19	25	54	30	40	65	101
CELKEM	**540**	**387**	**451**	**325**	**318**	**440**	**457**

2.2.6 Drogová problematika

Ve Šluknovském výběžku je poměrně silná drogová scéna. Nejvíce zneužívanou drogou je vedle alkoholu a marihuany (100 – 300 Kč/g) pervitin (cca 1 000 Kč/g).

Z důvodu zvýšené distribuce v území se pervitin stal více dostupným. Tento pervitin je určen převážně pro „německý trh“, ale část se dostává i mezi české uživatele. Vzhledem k nízké ceně je snadněji dostupný i pro mladistvé experimentátory a sociálně znevýhodněnou skupinu

[6] Inovace SEBS a ASEBS. *Kriminalita registrovaná a latentní*. Poslední aktualizace: 21. 7. 2013. [online]. [vid. 16. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminolgie/stav

obyvatelstva, zejména z lokalit s vyšším výskytem sociálně nežádoucích jevů. Kvůli výše uvedeným skutečnostem působí v regionu Kontaktní centrum a terénní program pro uživatele drog.

2.2.7 Uprchlická krize v souvislosti s válkou na Ukrajině

Na území města Rumburk se zdržují držitelé dočasné ochrany, resp. uprchlíci z Ukrajiny. Jedná se o osoby, kterým bylo uděleno pobytové oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině. Těmto osobám bylo uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění. Od 22. 3. 2022 je těmto osobám udělována dočasná ochrana, a to formou dlouhodobého víza. Dle zákona o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, se všechny tyto osoby, včetně osob předchozím vízem považují za osoby s dočasnou ochranou.[7]

Dle zveřejněných statistik na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR v souvislosti s válkou na Ukrajině se ke dni 31. 5. 2022 na území města Rumburk zdržuje 302 osob.

2.3 Nástroje prevence

Město Rumburk má vypracovaný Plán prevence kriminality v Rumburku a na období 2020 až 2024. Situační prevence kriminality města je primárně řešena městským dohlížecím kamerovým systémem, nicméně jeho technický stav, tj. hardware a software, je zastaralý. Snahou města je kamerový systém modernizovat, případně rozšířit a nové kamerové body pořídit z různých dotačních programů. Což se již několikrát povedlo. Mezi další nástroje prevence kriminality patří mimo jiné asistenti prevence kriminality (jejich činnost město podporuje od roku 2013).

Město Rumburk disponuje celou řadou závazných vyhlášek:

- Obecně závazná vyhláška Města Rumburk č. 2/2013 o zákazu podomního a pochůzkového prodeje na území města
- Obecně závazná vyhláška Města Rumburk č. 2/2012 o provozování výherních zařízení
- Obecně závazná vyhláška Města Rumburk č. 3/2013 o stanovení podmínek pro pořádání a průběh akcí typu technoparty a o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s jejich konáním

2.3.1 Primární prevence

Město v rámci primární prevence realizuje víkendové pobyty s dětmi a mladistvými od 7 do 18 let, kteří jsou klienty sociálních pracovníků Orgánů sociálně právní ochrany dětí a pocházejí z problémového prostředí.

Dalším nástrojem je Komplexní preventivní program v Rumburku, který je určený pro mateřské školky, pro žáky 1. až 9. tříd základních škol, gymnázium, speciální základní školu a I. ročníky středních škol. Obsahem programu jsou preventivní témata (např. prevence obtěžování, první pomoc, dopravní výchova, šikana, kyberšikana apod.) a kontakty na lektory

2.3.2 Asistenti prevence kriminality

Asistenti prevence kriminality působí ve městě Rumburk již od roku 2013. V průběhu let byla jejich činnost podpořena zejména v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni, který je každoročně vyhlašován Ministerstvem vnitra ČR. Město Rumburk má aktuálně 4

[7] Ministerstvo vnitra České republiky. *Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině – archiv.* [online]. [vid. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-valkou-na-ukrajine-archiv.aspx

asistenty a jednoho mentora (strážník městské policie). Jejich aktivity přispívají ke zlepšování bezpečnostní situace ve městě, jak prostřednictvím klesajících čísel páchaných trestných činů a přestupků, tak informováním občanů a předcházením problémů, také přispívají ke zvyšování důvěry obyvatel v činnost policie.

2.3.3 Probační a mediační služba

Další preventivní program, který v Rumburku funguje je Probační a mediační služba. Usiluje o společensky prospěšné řešení konfliktů spojených s trestnou činností, zajišťuje výkon alternativních trestů. Probační a mediační služba se svou činností zaměřuje nejen na pachatele trestných činů (nebo činů jinak trestných u nezletilých), ale i na jejich oběti / poškozené.

2.3.4 Služby prevence

Co se týče působení poskytovatelů služeb sociální prevence, na území města působí CEDR – komunitní spolek a Kostka Krásná Lípa. Obě organizace poskytují sociální službu „Terénní programy“. Posláním terénních služeb je mapovat SVL, být v úzkém kontaktu se svými uživateli v jejich přirozeném prostředí a podporovat je ve vlastním řešení jejich krizových situací, působit ve prospěch zmenšování napětí mezi různými skupinami ve společnosti a podporovat sociální začleňování. Kostka Krásná Lípa dále poskytuje „Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi“, u kterých je jejich vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje. Uvedené organizace poskytují služby v rámci celého Šluknovského výběžku, rozsah jejich intervencí pro SVL Rumburk není z tohoto důvodu dostatečný.

CEDR – komunitní spolek poskytuje terénní programy ve Šluknovském výběžku, konkrétně v těchto obcích:

- Dolní Podluží
- Doubice
- Horní Podluží
- Chřibská
- Jiřetín pod jedlovou
- Jiříkov
- Krásná Lípa
- **Rumburk**
- Rybniště
- Staré Křečany
- Šluknov
- Varnsdorf

Celkový počet podpořených osob v rámci Rumburku a jeho spádových obcí za posledních 5 let, viz graf níže.

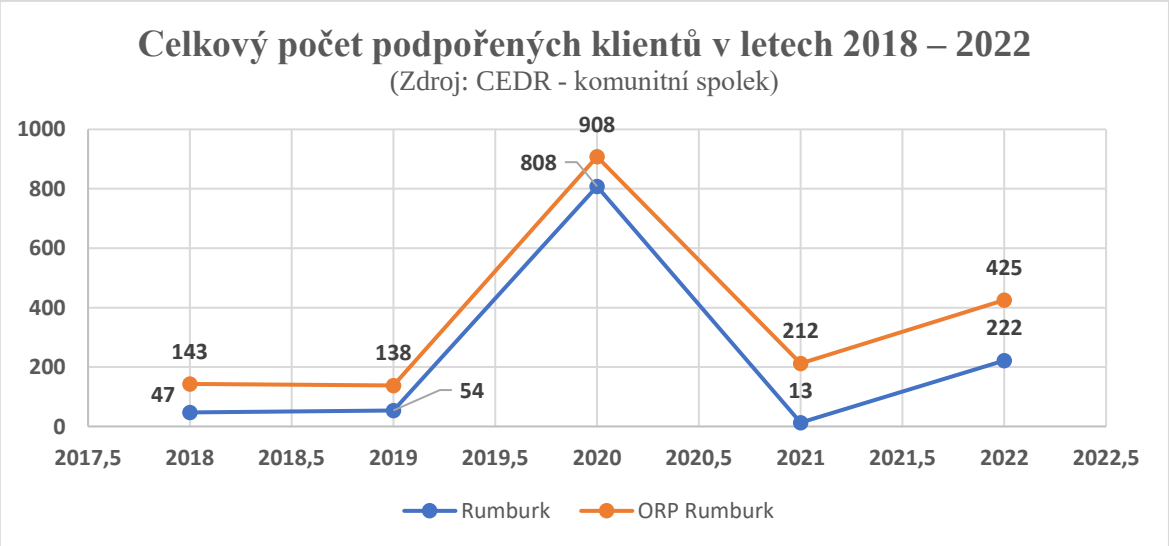

Na tento počet klientů má CEDR určený 6,5 pracovníků, kteří mají k dispozici 1 automobil, který byl v roce 2011 pořízen v rámci projektu s názvem „Koupě a rekonstrukce azylového domu v Rumburku s registračním č. CZ.1.06/3.1.00/03.06731.

Kvůli narůstajícímu počtu klientů je ale jeden automobil nedostačující a dostupnost terénních programů komplikovaně zajišťována veřejnou dopravou, resp. městskou hromadnou dopravou. Čas na klienta se tak přizpůsobuje na úkor časových spojení, které nejsou ztěžují poskytování kvalitních terénních služeb přímé podpory klientů.

Kostka Krásná Lípa poskytuje terénní programy **v Krásné Lípě**. Celkový počet podpořených osob za posledních 5 let v Krásné Lípě, viz graf níže. Na tento počet klientů má Kostka k dispozici 2 pracovníky.

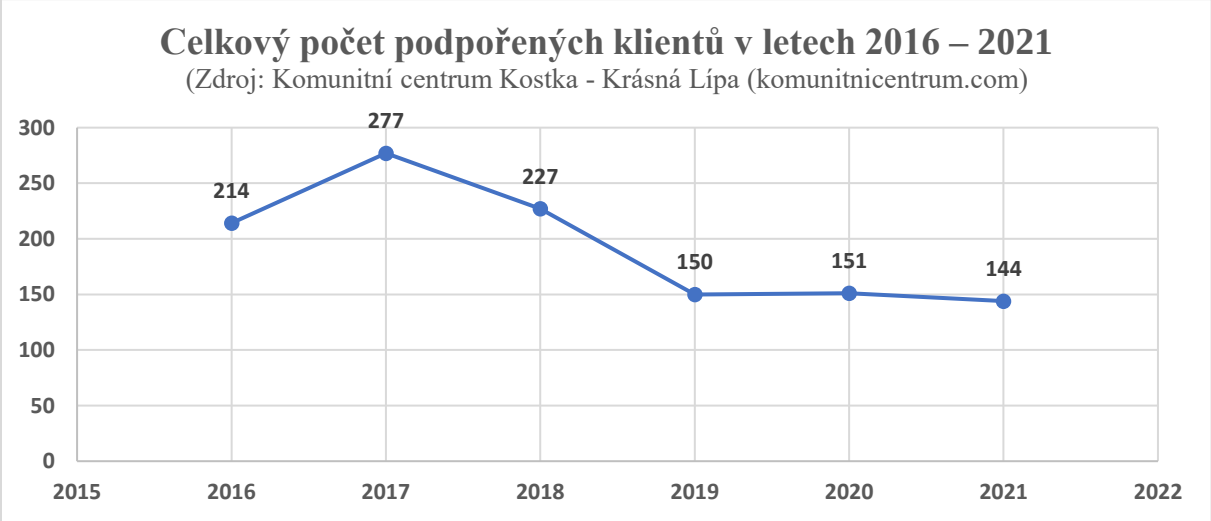

Další terénní služby v okrese Děčín se zaměřením na osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách:

- Město Varnsdorf | Centrum sociálních služeb – terénní program
- Indigo Děčín | Terénní program v Boleticích nad Labem

V Rumburku se nachází 3 základní školy a 5 mateřských škol. Ze středního školství je to Gymnázium, Střední zdravotní a obchodní akademie Rumburk a Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie.

Dětem a mládeži, kteří jsou v nepříznivé situaci nebo jsou ohroženi společensky nežádoucí situací, potřebují ve svém životě oporu, nebo jen chtějí někde trávit volný čas, se v Rumburku věnují dvě organizace. Od roku 2006 působí v Rumburku „Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Zavináč“, které poskytuje službu ambulantně a „Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Žijeme spolu“, které provozuje Oblastní charita Rumburk. Služba je poskytovaná jak ambulantně, tak i terénní formou.

2.3.5 Přehled financování místní sítě a podpůrných služeb

Město Rumburk vytvořilo pro sociální služby (sociální péče, sociální prevence a služby sociálního poradenství podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, zařazených do Základní sítě služeb Ústeckého kraje) možnost zažádat si o finanční podporu prostřednictvím každoročně vyhlašovaného dotačního programu „Podpora sociálních služeb“.

Účelem dotačního programu je podpora osob žijící ve městě Rumburk tak, že město podporuje sociální služby. Celkový finanční objem dotačního programu byl doposud vyhlašován vždy ve

výši 600.000 Kč s tím, že každý žadatel mohl požádat o dotaci na každou registrovanou službu samostatně, a to maximálně o 50.000 Kč.

2.4 Cílové skupiny řešeného PSZ

Primární cílovou skupinu PSZ jsou osoby ohrožené chudobou a sociálním vyloučením – dle kvalifikovaných odhadů ze situační analýzy a SPSZ (2016,2017), které se opírají o data z ÚP, se jedná o cca 300 osob, jejichž příjmy jsou velmi nízké. Jedná se o rodiny i jednotlivce. Tyto osoby se potýkají s nedostatkem financí a při jakékoliv nenadálé životní situaci hrozí jejich propad do fatálních existenčních potíží. Dále jde o osoby bez domova, osoby ohrožené ztrátou bydlení anebo v krizovém bydlení, seniory s nízkým důchodem, příjemce sociálních dávek (PnB, DnB).

Vzhledem ke skutečnosti, že pomyslná hranice mezi sociálně vyloučenými osobami a osobami ohroženými sociálním vyloučením z důvodů příjmů je neostrá a v mnoha případech není charakteristická pouze lokalitou jejich pobytu, je v rámci plánovaných intervencí žádoucí (v rámci poskytování plánované podpory) brát zřetel na individuální situaci daného jedince.

Sekundární cílovou skupinou strategického plánu jsou proto také osoby, které naplňují charakteristiku osob žijících v hmotné nouzi, osob dlouhodobě nezaměstnaných (déle než jeden rok v evidenci ÚP), osob žijících mimo systémovou evidenci (mimo evidenci ÚP) nebo osob ve výkonu trestu odnětí svobody se sociální vazbou na město Rumburk.

Souběžně musíme uvést, že daná cílová skupina obsahuje i děti a mládež, kterou lze podle způsobu života rodičů považovat za ohroženou. Nedostatek financí v rodině může způsobovat ohrožení příležitostí pro bezpečné trávení volného času a zvrátit tento vývoj lze jenom koordinací více oblastí podpory celého systému (zajištění dostupného bydlení, vhodné pracovní příležitosti, kvalitní a kapacitně odpovídající vzdělání, kulturní vyžití).

2.5 Popis řešeného problému

Výrazný nárůst cen, stagnace výstavby a řada dalších okolností mění dříve běžné byty v nedostatkovou komoditu. Problém se dotýká širší vrstvy obyvatel, ale dopadá hlavně na sociálně nejslabší, pro které jsou důsledky ještě daleko závažnější. Ve městě Rumburk není nedostatečná nabídka bydlení vhodného pro různé typy životních situací, z části i proto, že cílová skupina osob žijících v sociálním vyloučení nebo ohrožených sociálním vyloučením doplácí v řadě případů na předsudky pronajímatelů bytů (diskriminace menšin). Cílová skupina má problémů celou řadu, vzájemně spolu souvisejí a v zásadě jeden vyplývá z druhého. Negativní jevy se nejvýrazněji projevují v sociálně vyloučených mikrolokalitách a na území města – zde se sice majitelé cílové skupině při pronajímání bytů nevyhýbají (právě naopak), ale jejich podnikání se často neřídí zákonnými normami a mnohdy jde v podstatě o tzv. obchod s chudobou.

Termín „obchod s chudobou“ je v tomto případě poměrně snadno použitelný, na území Rumburku pak byli v rámci vstupní analýzy identifikováni 4 pronajímatelé, které bychom mohli označit za neférové. Neférovost jejich jednání je pak poměrně průkazná – nevyúčtovávání energií, vybírání poplatků za neexistující služby. Obyvatelé, kteří bydlí v objektech těchto majitelů, pak často nemají jakoukoliv jistotu právního vztahu k bydlení (zejména krátké smlouvy a podnájemní smlouvy, které nedovolují čerpat příspěvek na bydlení), v některých případech smlouvy zcela chybí.

Nabídka standardního bydlení je v rámci Rumburku dobrá, avšak pro cílovou skupinu značně nedosažitelná, často z důvodů nutnosti mít finanční hotovost na kauci. Nekvalitní bydlení má

značné dopady i v jiných oblastech jako je vzdělávání či zdraví. Jednou z příčin je například nedostatečný prostor pro jednotlivé členy společně obývané domácnosti či ubytovny. Takové prostředí je velmi nevhodné pro vývoj dětí, které pak nemají svůj prostor a klid pro učení či koníčky. Větší koncentrace osob sociálně vyloučených mívá za následek větší koncentraci nežádoucích jevů. Sociálně patologické chování působí na okolí rušivě a může způsobovat například horší výkon v práci. Prostředí, v němž žije hodně lidí, kteří v nějakém smyslu v životě neuspěli, má nutně vliv i na psychiku člověka. Nelze také opomenout i zmíněné dopady na zdraví lidí; například vlhkost a plíseň či nedostatek teplé vody může mít za následek častější nemoci u dětí, v důsledku tedy více absencí ve škole a zhoršování prospěchu.

2.6 Vyhodnocení dosavadních opatření

Projekt „Cesta k lepšímu bydlení“ byl realizován městem Rumburk v období od 2019 až 2021. Jeho činnost byla zaměřená na prevenci ztráty bydlení. Hlavním cílem byla podpora cílové skupiny při vyhledávání a získání nového, popř. odvrácením krize a udržení stávajícího bydlení. V rámci opatření bylo doposud podpořeno 75 osob. Pracovník prevence ztráty bydlení po dobu realizace klíčové aktivity projektu vyhledával osoby z cílové skupiny ohrožených ztrátou bydlení, seznamoval je s cílem projektu, navazoval a udržoval s nimi kontakt, pomáhal při bytových problémech, motivoval a podporoval je při zvyšování kompetencí k udržení bydlení. V projektu fungoval také mentor pro bydlení, který byl spojníkem mezi cílovou skupinou a poskytovateli sociálních služeb na území města a pracovníky města.

Spolupráce by již od počátku měla být nastavená tak, aby podpořená osoby byla schopná řešit své problémy s postupným přebíráním jednotlivých povinností až do fáze, kdy příslušný pracovník bude už jen v roli konzultanta, tj. že se postupně bude snižovat intenzita podpory ze strany příslušného pracovníka.

Přesto, že výrazně stoupal zájem podpořených osob o získání bydlení v městských bytech a počet zájemců postupně narůstal, dařilo se díky práci v terénu, postupného vybudování důvěry mezi podpořenými osobami a členy projektového týmu a spolupráci s odborem majetkovým, bytovou komisí, úřadem práce, sociálními službami a dalšími institucemi část cílové skupiny v požadavcích na získání městského bydlení uspokojovat, kdy se spoluprací s podpořenými osobami podařilo zajistit, aby si tyto osoby udržely přidělené městské bydlení.

Mezi osobami cílové skupiny ohrožených ztrátou bydlení bylo pro účely evaluace projektu, resp. klíčové aktivity zaměřené právě na prevenci ztráty bydlení, provedeno dotazníkové šetření mezi podpořenými osobami, jehož výsledky jsou součástí II. Průběžné zprávy poskytnuté zástupcem MěÚ Rumburk. Část zjištění (relevantních pro předkládanou evaluaci SPSZ, resp. evaluaci dopadu 2), uvádíme v následujícím textu podpořeném grafy[8]. Z grafu 1 je zřejmé, že mezi 22 osobami, které odpověděly na otázku, převažují lidé žijící v soukromém pronájmu (12 osob), na druhém místě je městský pronájem (9 osob) a na třetím místě vlastní bydlení (1 osoba).

[8] Návratnost dotazníku, resp. zodpovězení jednotlivých otázek se pohybovala na úrovni 36 – 44 % (z celkového počtu 50 osob podpořených v době realizace dotazníkového šetření).

Graf 1 | Aktuálně poměry bydlení

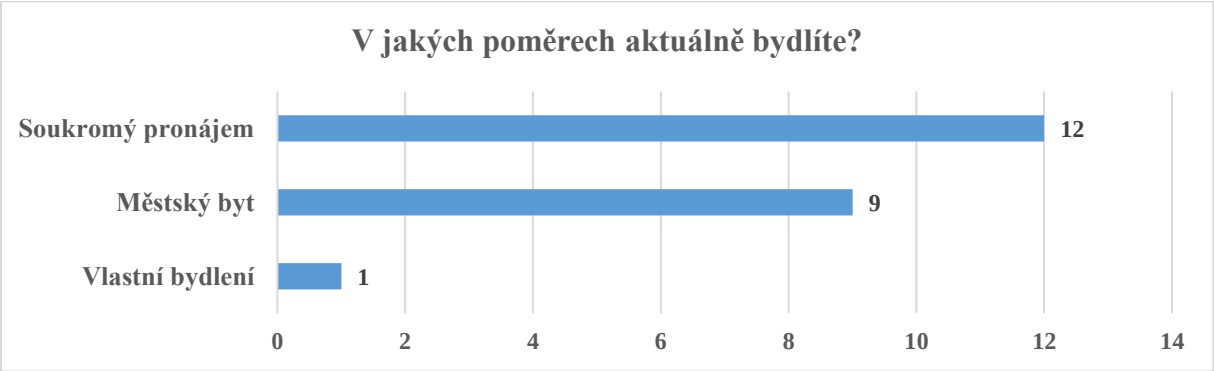

Zdroj: MěÚ Rumburk – II. Průběžná zpráva, upraveno zpracovatelem. N=22

V rámci hodnocení dopadů poskytované podpory v oblasti prevence ztráty bydlení většina respondentů uvedla pozitivní dopady (viz graf 2): podařilo se jim vyřešit problémy s bydlením – ať se již jednalo o získání nového / stabilního bydlení (7 osob), řešení problémů s kvalitou bydlení / pronajímatelem (6 osob), či řešení problémů souvisejících s hrozbou ztráty bydlení (4 osoby).

Graf 2 | Problémy, které se podařilo díky projektu vyřešit

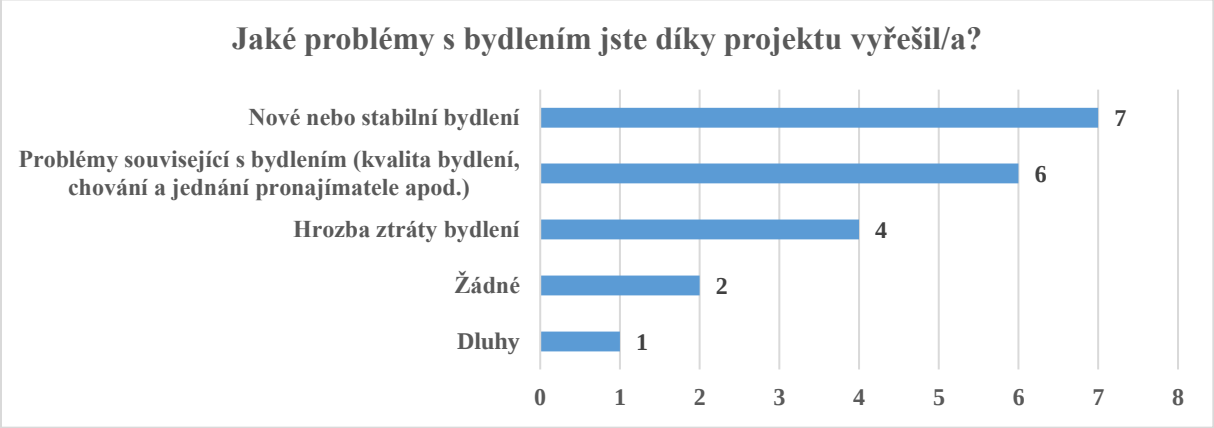

Zdroj: MěÚ Rumburk – II. Průběžná zpráva, upraveno zpracovatelem. N=18

Více než polovina respondentů, vnímá pozitivní dopad podpory v rámci prevence ztráty bydlení na úrovni stabilizace problémové situace s bydlením. Celkem 8 osob (39 %) uvedlo, že se situaci stabilizovat nepodařilo. Zdůvodnění hodnocení nebylo součástí šetření, tzn. data nelze detailněji interpretovat.

2.7 Závěry a doporučení pro další období

V rámci provedeného evaluačního šetření bylo zjištěno, že spolupráce Města Rumburk, obce Staré Křečany a Agentury v rámci spolupráce SPSZ pro období 2017–2020 splnila očekávání místních aktérů zejména v tom, že se podařilo nejprve zmapovat rozsah sociálního vyloučení, identifikovat problémy a na základě toho vytvořit strategický plán. Během spolupráce se bohužel nepodařilo udržet angažovanost a posílit motivaci NNO, proto jsou realizátory opatření výlučně Město Rumburk a obec Staré Křečany. Spolupráce se tak rozvíjela zejména mezi Agenturou a městem / obcí. Schválený SPSZ měl nejvíce nastavených cílů a opatření v oblasti bydlení a všechny z nich zcela či částečně podařilo naplnit. Totéž platí i pro další oblasti, které byly v rámci evaluace sledovány – dluhy a částečně i zdraví.

Projekty podpořené v rámci KPSVL byly tři: jeden realizovaný městem Rumburk (zaměřený na oblasti bydlení, dluhy a zdraví) a dva projekty realizované obcí Staré Křečany (jeden zaměřený na oblast bydlení a dluhy, druhý na oblast bezpečnosti – na projekt již navazuje další projekt, schválený pro následující období). Realizace opatření v obou obcích započala v roce 2019, hodnotit tak lze zatím spíše krátkodobé dopady opatření.

V oblasti bydlení se podařilo díky individuální podpoře preventistů ztráty bydlení pomoct osobám/rodinám, kterým hrozila ztráta bydlení – např. v Rumburku 6 osob/rodin zapojených do projektu získalo byt z městského bytového fondu a bydlení si dokázali udržet. Problémem zůstává dostupnost jednotlivých stupňů bydlení – v Rumburku sice byla vytvořená Koncepce prostupného bydlení Města Rumburk a byla revidována pravidla pro přidělování městských bytů, prakticky však chybí na území města ubytovací možnosti pro 1. a 2. stupeň prostupného bydlení (krizové bydlení a sociální byty), poptávka po standardních bytech z městského bytového fondu převyšuje jejich nabídku.

Plněny byly cíle v oblasti zadluženosti, efektivní se ukázala být především činnost dluhového poradce působícího v rámci projektu přímo ve Starých Křečanech. Potvrdila se mj. nutnost intenzivní a dlouhodobé spolupráce terénních pracovníků, kteří mají významný vliv na zvýšení motivovanosti cílové skupiny své problémy aktivně řešit – mj. se snížila zadluženost obyvatel vůči obci. Oproti tomu protidluhová kampaň bez návazného individuálního dluhového poradenství, realizovaná městem Rumburk, se projevila jako nedostatečně účinná, problém se zadlužeností obyvatel se dále prohlubuje.

Doporučení pro další období:

- zachovat činnost pracovníků prevence ztráty bydlení,
- posilovat kompetence CS v oblasti finanční/dluhové gramotnosti;
- zvyšovat kapacitu bytového fondu města všemi dostupnými způsoby,
- podporovat dluhové poradenství v Rumburku;
- provázat terénní podporu v oblasti bydlení, zdraví a dluhů s oblastí zaměstnanosti ve spolupráci s ÚP;
- zaměřit se na koordinaci sociálních služeb poskytovaných v rámci ORP Rumburk.

2.8 Syntetická analýza

Pro definování problému byla použita metoda „stromování“, která vychází z uplatňovaného přístupu logického rámce, jehož cílem je detailní a přehledné znázornění problémů a příčin, které vedou k nežádoucím jevům v lokalitě. Hlavním smyslem je pojmenovat tzv. jádrový problém, který vystihuje nežádoucí situaci. Tento problém se pak rozvětvuje a je dále doplňován o jasně definované příčiny a podpříčiny, které jej způsobují. Graficky je to zaznamenáváno do přehledné mapy – stromu problémů a příčin. Strom nám jasně ukazuje, co je problém a jaké příčiny ho způsobují – z pohledu místních aktérů. Tvorba stromu probíhala na schůzkách pracovní skupiny bydlení, které se účastnili lokální partneři. Pracovní skupina bezpečnost a prevence byla součástí Komise bezpečnosti a prevence kriminality. Nakonec se z toho stromu vyňali hlavní problémy, které byly pro skupinu srozumitelnější. Stromy jsou součástí přílohy.

Na skupinách byly pojmenovány tyto hlavní problémy:

Migrace

Stěhování obyvatel v rámci výběžku se děje především v rámci města ale i mezi městy nebo obcí ve výběžku, tedy z jedné oblasti s vysokou koncentrací obyvatel nesoucí znaky sociálního vyloučení do druhé, a to především z důvodu absence dostupného bydlení (vysoké kauce a nájmy, nutnost splatit dluh po předchozím nájemníkovi, přetrvávající stereotypizace a rasismus), nebo potřeby zůstat v okolí příbuzných a známých či skrze dohazování nabídky dostupného bydlení v rámci širších sociálních sítí. Nedostupnost bytů je dále zapříčiněna vysokým zadlužením u velkých pronajímatelů bytů, poskytovatelů energií, nebo města, což je fakticky vylučuje z volného přístupu na trh s bydlením. Opakující se vzorec stěhování spočívá v hledání a nalezení dostupného bytu mimo stávající lokalitu, který je však obtížné si udržet (na čemž se může podílet komplex důvodů od zadlužení, přes nedostatečné sociální kompetence až po potřebu blízkých rodinných/sociálních vazeb). Po několika málo měsících se stěhování opakuje, nezřídka do původní (výchozí) lokality či dokonce do stejného bytu (pokud v něm nevznikl dluh).

Dostupnost bydlení

Dostupnost nájemního bydlení je zvláště pro sociálně vyloučené malá, často je jim nabízeno i několikanásobně vyšší nájemné za m2, než je běžné, častěji jsou odmítáni paušálně. Jisté migrační trendy vyvolalo i zavedení tzv. „bezdoplatkových zón“ ve městě a v poslední době rekonstruování starých a zničených objektů novými majiteli bytů v sousedním městě.

Kapacity obecního bydlení i pobytových služeb jsou vzhledem k popisované cílové skupině a jejím potřebám nedostatečné. Reálná šance standardního bydlení je pro většinu z těchto rodin z důvodu nedostatku vhodných bytů nízká. Chybí především větší byty pro početné rodiny s dětmi.

Nedostatek obecních bytů

Jak už bylo popsáno vzhledem k potřebám cílové skupiny, je ve městě velmi málo dostupných obecních bytů či bytů pro nízkopříjmové skupiny obyvatel. K tomu patří i argument, že údržba a provoz obecních bytů je pro město finančně nákladná, zvlášť, v případě, když nejsou právně vymahatelné škody po nájemnících.

Náklady na nové bydlení

U tohoto zásadního problému se členové pracovní skupiny shodli, že CS často nemá zdroje na uhrazení vstupních nákladů na bydlení. CS chybí finanční rezervy, a proto CS nemá dostatek finančních prostředků na uhrazení kauce případně provize pro realitní kanceláře. CS také často chybí finance na stěhování, zařízení bytu. Jednou z příčin je, že oblast Šluknovského výběžku patří mezi chudé regiony a v lokalitě jsou poměrně nízké mzdy.

Zhoršené vstupní podmínky na soukromém trhu s bydlením

Pracovní skupina dále uvedla, že některé CS mají zhoršenou vstupní pozici na trh s byty. Příčinou problémů jsou předsudky majitelů bytů vůči některým CS – jedná se zejména o etnické menšiny, mladé lidi opouštějící ústavní zařízení, lidi po výkonu trestu. Další příčinou bývá tzv. „špatná historie" daného jednotlivce či rodiny. Hlavními důvody obvykle bývá, že CS v minulosti nezaplatila energie či jiné poplatky spojené s bydlením, případně má „špatnou platební morálku“ - např. platí se zpožděním nájem atd. Tyto osoby/rodiny mohou být také známé dřívějším konfliktním soužitím případně, špatnými sousedskými vztahy v přechozím bydlení. Členové pracovní skupiny zaznamenali, že často dochází ke stigmatizaci uživatelů

některých sociálních a zdravotních služeb (jedná se zejména o obyvatele azylových domů apod.).

Zadluženost cílové skupiny

Dalším problémem jsou dluhy a exekuce CS. Příčinou je, že CS má nízké příjmy. CS má často malé povědomí o problematice dluhů – lidé neznají rizika, která obnáší například přijetí dědictví zatíženého dluhy, dluhů vzniklých v průběhu manželství atd.

Problém ovlivňuje i jednoduchost procesu získání půjčky. Lidé si mohou sjednat půjčky on-line, případně telefonicky, aniž by si byli plně vědomi závazků, které z půjčky vyplývají. Další příčinou problému je skutečnost, že úvěrové společnosti dostatečně nesledují schopnost dlužníka splácet. Půjčku tak opět může získat i člověk, který není schopen splácet. K zadlužování přispívají i nekalé praktiky některých poskytovatelů finančních produktů – většinou se jedná o energetické společnosti a společnosti poskytující úvěry a půjčky. Významnou roli sehrává rovněž medializace dluhů, jejíž způsob vyvolává u CS pocit, že "dlužit je normální". Svou roli také sehrává nevhodné legislativní prostředí – zejména způsob vymáhání pohledávek, výše sankcí atd.

Bezpečnost

Negativní dopady alternativních ekonomických a sociálních strategií CS na jejich život a v jejich sousedství. **Ve vztahu k definovanému problému v oblasti bezpečnosti bylo identifikováno následující:**

- Index rizikovosti v Rumburku 1604 se v rámci žebříčku České republiky řadí na 5. místo.
- Pro lokality s vyšším výskytem sociálně nežádoucích jevů je charakteristická tzv. latentní kriminalita, která zahrnuje některé sociálně patologické jevy (např. prostituci, drogovou problematiku, domácí násilí, lichvu).
- Specifikum regionu je tzv. příhraniční kriminalita.

Jednotlivé jevy vycházejí z dat obsažených v Bezpečnostní analýze města Rumburk k roku 2021.

Podle Výroční zprávy o realizaci protidrogové politiky v kraji za rok 2020 je pro oblast Šluknova, kde se obec nachází, charakteristický vysoký počet uživatelů drog, zejména alkoholu, marihuany a pervitinu. Cílová skupina se potýká s nízkou dluhovou gramotností, která spolu s dostupností úvěrů a půjček zapříčiňuje u vysokého počtu obyvatel SVL (ale nejen jich) zadlužení a zatížení exekucemi. Situaci cílové skupině komplikují také legislativní nedostatky, například proces vymáhání, při kterém dochází k umělému navyšování dluhů prostřednictvím odměn různých subjektů, přeprodáváním dluhů a uvalováním exekucí na bagatelní částky (jistinu), kumulace exekucí vůči dlužníkovi (mnohačetné převážně nevymahatelné exekuce).

Děti a mládež

V rámci Komise bezpečnosti a prevence kriminality byly popsány problémy skupiny rizikové mládeže, ve které se nevyskytují jen jedinci pocházející z oblastí SVL. Tato skupina je smíšená a vyskytuje se převážně v centru města, nebo v dalších částech. Kvalifikovaným odhadem (zdroj: APK, sociální služby) hovoříme o nejméně 50 jednotlivcích různého věku. Tato mládež pochází ze sociálně znevýhodněného prostředí, nepodnětných a materiálně špatně zajištěných rodin. Jejich přirozeným prostředím je ulice, kde se mladší učí od starších, zanedbávají školní docházku a nenavštěvují volnočasové kluby ani kroužky. Tato cílová skupina je dlouhodobě nepodchycená a do budoucna představuje pro obec i stát nemalé náklady v případě

nedokončeného vzdělání, kriminální kariéry apod. Dle odborníků není práce s touto cílovou skupinou jednoduchá a musí být postavena na budování důvěry, nenásilném nabízení aktivit přímo v terénu a pružném reagování na potřeby konkrétních jedinců. Tato mládež se tak ve vztahu k bezpečnosti stává jednou z hlavních cílových skupin a hlavním cílem při práci s ní jsou aktivity zaměřené na prevenci vzniku sociálně patologických jevů.

3 Strategická část

3.1 Strategické cíle – oblast Bydlení

OBLAST	BYDLENÍ
1 Strategický cíl	**Zvýšení dostupnosti bydlení pro CS**
1.1 Specifický cíl	**Do roku 2026 se zvýší počet osob/domácností ve standardním bydlení při vzniku a upevnění funkčních nástrojů předcházejících situaci bytové nouze.**
1.1.1 Opatření	Intenzivní podpora terénních pracovníků pomůže 35 osobám získat nebo udržet standardní bydlení na území města Rumburk.
1.1.2 Opatření	120 osobám v bytové nouzi se poskytne poradenství v oblasti prevence ztráty bydlení.
1.1.3 Opatření	Koncepce prostupného bydlení bude 2x krát ročně vyhodnocována a pravidelně podle dostupných zjištění aktualizována ve spolupráci všech zainteresovaných aktérů na společných pracovních skupinách.
1.1.4 Opatření	Na území města Rumburk bude vytvořeno Kontaktní místo pro bydlení, které bude sloužit jako informační místo pro osoby v bytové nouzi a ohrožené ztrátou bydlení. Bude propojeno se sociálními pracovníky obce a NNO.
1.1.5 Opatření	Bude zrealizováno 12 workshopů v oblasti dobrého hospodaření a optimálního nastavení rodinného rozpočtu jak pro dospělé, tak i dospívající mládež.
Plánované náklady	9.821.600 Kč
Zdroj financování	OPZ+, město Rumburk

OBLAST	BYDLENÍ
2 Strategický cíl	**Zvýšení kapacity bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel**
2.1 Specifický cíl	**Do roku 2026 dojde k rozšíření stávajícího bytového fondu města o nové bytové jednotky.**
2.1.1 Opatření	Město bude realizovat projekt na rekonstrukci nebytového objektu, ve kterém vznikne minimálně 12 nových bytových jednotek.
Garant	Město Rumburk
Plánované náklady	39.050.000 Kč
Zdroj financování	IROP, město Rumburk, jiný zdroj

3.2 Strategické cíle – oblast Bezpečnost

OBLAST	BEZPEČNOST
3 Strategický cíl	**Snížení napětí a výskytu sociálně patologických vlivů ve městě Rumburk**
3.1 Specifický cíl	**Do roku 2026 dojde ke snížení počtu činností narušujících veřejný pořádek**
3.1.1 Opatření	Monitoring bezpečnostní situace a veřejný pořádek ve městě bude zajištěn prostřednictvím činnosti 4 asistentů prevence kriminality (APK).
3.1.2 Opatření	Bude zavedena pozice koordinátora pro národnostní menšiny
3.2 Specifický cíl	**Do roku 2026 posílit prevenci rizikového chování u dětí a mladých dospělých**
3.2.1 Opatření	Pro děti a mladé dospělé bude zrealizováno 12 workshopů ve spolupráci s NNO, ZŠ a SŠ na téma prevence rizikového chování.
Garant	Město Rumburk, NNO, ZŠ, SŠ
Plánované náklady	9.500.000 Kč
Zdroj financování	OPZ+, město Rumburk
3.3 Specifický cíl	**Do roku 2026 snížit počet dětí a mládeže trávící volný čas rizikovým a nepodnětným způsobem.**
3.3.1 Opatření	Dojde k rozšíření kapacity Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež a jeho služby budou poskytovány i v terénu města Rumburk a jeho ORP.
3.3.2 Opatření	Do volnočasových aktivit bude zapojeno 40 dětí a mladých dospělých ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí.
Garant	NNO
Plánované náklady	20.455.344 Kč
Zdroj financování	OPZ+, NNO, jiný zdroj

OBLAST	BEZPEČNOST – Terénní programy
4 Strategický cíl	**Zvýšení kvality poskytovaných služeb pro CS**
4.1 Specifický cíl	**Do roku 2026 zvýšit kvalitu poskytovaných sociálních služeb pro CS prostřednictvím rekonstrukce objektu**
4.1.1 Opatření	Rekonstrukce objektu č. p. 1055 v ulici Sukova, který je využíván k poskytování sociálních služeb
Garant	NNO, město Rumburk
Plánované náklady	5.500.000 Kč
Zdroj financování	IROP, město Rumburk, jiný zdroj
4.2 Specifický cíl	**Do roku 2026 zvýšit mobilitu a dostupnost terénních služeb zajištěním spolehlivého vozového parku pro sociální služby**
4.1.1 Opatření	Nákup nových automobilů pro sociální službu Terénní programy
Garant	NNO
Plánované náklady	3.500.000 Kč
Zdroj financování	IROP

3.3 Strategické cíle – oblast Dluhy

OBLAST	DLUHY
5 Strategický cíl	**Aktivizace občanů města k řešení jejich dluhové zátěže**
5.1 Specifický cíl	**Samospráva, ÚP a NNO napomáhají občanům města se snižováním dluhové zátěže**
5.1.1 Opatření	Od roku 2023 bude samospráva města 1x ročně vyhodnocovat míru pohledávek vůči městu s nastavením šetrných mechanismů jejich úhrad.
5.1.2 Opatření	Terénní pracovníci města a NNO poskytnou do roku 2026 poradenství v oblasti dluhů 200 klientům, budou je aktivně vyhledávat a motivovat k vhodnému způsobu řešení své předluženosti.
5.1.3 Opatření	Mezi lety 2023 až 2026 bude v městském zpravodaji a dalších veřejných městských médiích vytvořen prostor pro medializaci aktivit napomáhající řešení dluhové zátěže občanů města.
Garant	Město Rumburk, NNO, další partneři
Plánované náklady	----
Zdroj financování	----

4 Implementační část

Implementační část Plánu sociálního začleňování nastane po schválení plánu Radou města a Zastupitelstvem města. Implementační fáze Tematického akčního plánu je postavena na základě jasně definovaných činností a rolí jednotlivých subjektů budovaného vztahu.

Dále je představen Implementační tým, procesy podléhající implementaci PSZ jako je sledování a vyhodnocování změn v implementaci PSZ, monitoring dopadů PSZ, monitoring plnění systémových opatření PSZ, nastavení řídících a podpůrných procesů, analýza a nastavení řízení rizik a přehled projektových záměrů se záměrem čerpání z výzev v KPSV 2021+.

4.1 Implementační tým

Role Agentury

Agentury bude aktivně podporovat obec při realizaci výše uvedených oblastí. Konkrétně budou ze strany Agentury zajišťovány tyto aktivity (včetně společných akcí):

- Expertní podpora v oblasti sociálního bydlení a prevence a bezpečnosti,
- Úzká spolupráce při průběžném vyhodnocování PSZ
- Úzká spolupráce při podpoře realizace aktivit vycházejících z PSZ, včetně podpory realizace projektových aktivit
- Přenášení podnětů ze strany obce k národním institucím, včetně příslušných resortů,
- Pomoc při nastavení systému vyhodnocování nastavených opatření,
- Podpora projektové činnosti ve vztahu k příslušným výzvám ESIF.

Agentury vyčlení pro oblast spolupráce jednoho lokálního konzultanta s odpovídajícím úvazkem, který bude obci Rumburk k dispozici. Kromě této personální podpory budou dále využity příslušné expertní a výzkumné personální zdroje (dle poptávky k řešenému tématu).

Role obce

Obec bude dle závazku aktivně spolupracovat na definovaných cílech v rámci materiálu PSZ. Konkrétně bude obec zajišťovat tyto aktivity:

- Materiální a organizační podpora realizovaných akcí, včetně jednání utvořených pracovních skupin, setkání pracovních skupin se uskuteční cca 2 – 4 ročně,
- Spolupráce na výzkumné činnosti, prostřednictvím dodání dat,
- Spolupráce na procesu monitoringu a vyhodnocování příslušných dopadů.

Obec pověří jednoho kontaktního pracovníka, který bude mít kompetence pro řešení agendy sociálního začleňování a který bude odpovídat za koordinaci výše uvedeného.

Systém spolupráce

- Fáze přípravy – definování potřeb lokality a problémů dle tematických priorit a cílů PSZ,
- Fáze implementační – nastavení realizace jednotlivých opatření, včetně realizace identifikovaných projektových opatření,
- Fáze vyhodnocení – tato fáze prostupuje všemi výše zmíněnými fázemi, přičemž v závěrečném období, tj. v roce 2026, bude materiál finálně vyhodnocen, včetně nabídky dalších doporučujících opatření pro zajištění kontinuity řešení problematiky.

Jednání pracovních skupin jsou organizačně zajišťována pracovníkem obce, přičemž na obsahové náplni se společně podílí pracovníci PSZ i města. Ročně, s ohledem na fázi spolupráce, budou realizována 2 setkání PSPI. Pro zajištění koordinace a synergie řešených

témat, včetně návrhu souvisejících projektových opatření, budou informace předávány k vedením obcí i dalších státních i nestátních institucí, které v lokalitě působí tak, aby bylo možné zprávu o realizaci aktivit šířit dále v rámci jednání zastupitelstva obce.

Vyhodnocování opatření PSZ a monitoring

Po dobu spolupráce budou průběžně vyhodnocovány vyjmenované cíle v rámci PSZ a současně bude sledován dopad konkrétních projektových činností. S výstupy z monitoringu aktivit budou průběžně seznamováni zástupci vedení obce.

4.2 Analýza rizik a nastavení řízení rizik

V této části jsou uvedeny informace o možných překážkách, které mohou nastat při realizaci konkrétních opatření. Jsou identifikována jednotlivá rizika a navrženy kroky vedoucí k eliminaci možných negativních dopadů. Na straně CS lze identifikovat riziko jejího nedostatečného zájmu. Toto riziko je velmi akutní u sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením. Na straně realizátorů opatření mohou nastat obtíže při získávání kvalitních pracovníků (například terénních sociálních pracovníků realizujících aktivity prevence ztráty bydlení nebo pracovníků na pozicích Asistentů prevence kriminality).

Druh rizika	**Pravděpodobnost výskytu**	**Závažnost**	**Strategie řešení**
Nedostatek kvalifikovaných zájemců o zřizované pracovní pozice,	vysoká	vysoká	propagace záměrů s předstihem přes sociální sítě, kontaktování ÚP
Nezájem CS řešit své problémy s bydlením	střední	vysoká	Motivace CS, zřízeno kontaktní místo na dostupném místě
Nenalezení vhodných pracovníků pro pozice APK s dobrými předpoklady pro výkon	střední	vysoká	Využití pracovníků se zkušeností z bývalého projektu
Nedostatečná kapacita žadatele při přípravě a administrace projektového záměru	nízká	vysoká	Využití kapacit z bývalého projektu
Neochota soukromých pronajímatelů mimo SVL pronajmout byt lidem ze SVL	vysoká	nízká	Propagační kampaň, případně zvážení vytvoření systému garancí
Změna politické vůle obce	střední	střední	Úzká spolupráce se strategickými partnery v obci a koordinace spolupráce
Nedostatek dobrovolníků pro práci v NZDM a pro terénní práci	střední	nízká	Osvětová a motivační kampaň,

5 Financování PSZ

Následující kapitola obsahuje přehled financování jednotlivých opatření obsažených v PSZ a přehled finančních zdrojů z programového období ESIF 2021–2027.

5.1 Čerpání z prostředků KPSV 2021+

Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření	Alokace (KPSV+)	Operační program	Prioritní osa	Specifický cíl OP
1	1.1	1.1.1	9.821.600 Kč	OPZ+	2	2.1
		1.1.2				
		1.1.3				
		1.1.4				
		1.1.5				
3	3.1	3.1.1	9.500.000 Kč	OPZ+	2	2.1
		3.1.2				
	3.2	3.2.1				
	3.3	3.3.1	20.455.344 Kč	OPZ+	2	2.1
		3.3.2				
OPZ+ (KPSV+) celkem:			**39.776.944,00 Kč**			
IROP (KPSV+) celkem:			**48 050 000,00 Kč**			
PSZ celkem:			**84.326.944,00 Kč**			

6 Používané zkratky

APK	Asistenti prevence kriminality
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
Agentura	Odbor pro sociální začleňování MMR
CS	Cílová skupina
ČSÚ	Český statistický úřad
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropský strukturální a investiční fond
HN	Hmotná nouze
IROP	Integrovaný regionální operační program
Komise pro PK	Komise pro prevenci kriminality
KPSV 2021+	Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení 2021+
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LK	Lokální konzultant
LP	Lokální partnerství
MěÚ Rumburk	Městský úřad Rumburk
MKDS	Městský kamerový dohlížecí systém
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MP Rumburk	Městská policie Rumburk
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
Nápad TČ	Nápad trestné činnosti
NNO	Nestátní neziskové organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OCH Rumburk	Oblastní charita Rumburk
OM Města Rumburk	Odbor majetkový Města Rumburk
OOP Rumburk	Obvodní oddělení policie Rumburk
OOP	Opatření obecné povahy
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost

ORP Rumburk	Obec s rozšířenou působnosti Rumburk
ORRI Města Rumburk	Odbor regionálního rozvoje a investic
OSPOD Města Rumburk	Oddělení sociálně-právní ochrany dětí
OSTP Města Rumburk	Oddělení sociální a terénní práce
OSVZ	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
PČR	Policie České republiky
PMS	Probační a mediační služba
PS	Pracovní skupina
PSZ	Plán sociálního začleňování
PSPI	Pracovní skupina projekty a implementace
SAS	Sociálně aktivizační služby
SKM Rumburk	Salesiánský klub mládeže Rumburk
SRN	Spolková republika Německo
SVL	Sociálně vyloučená lokalita

7 Stromy příčin

7.1 Bydlení

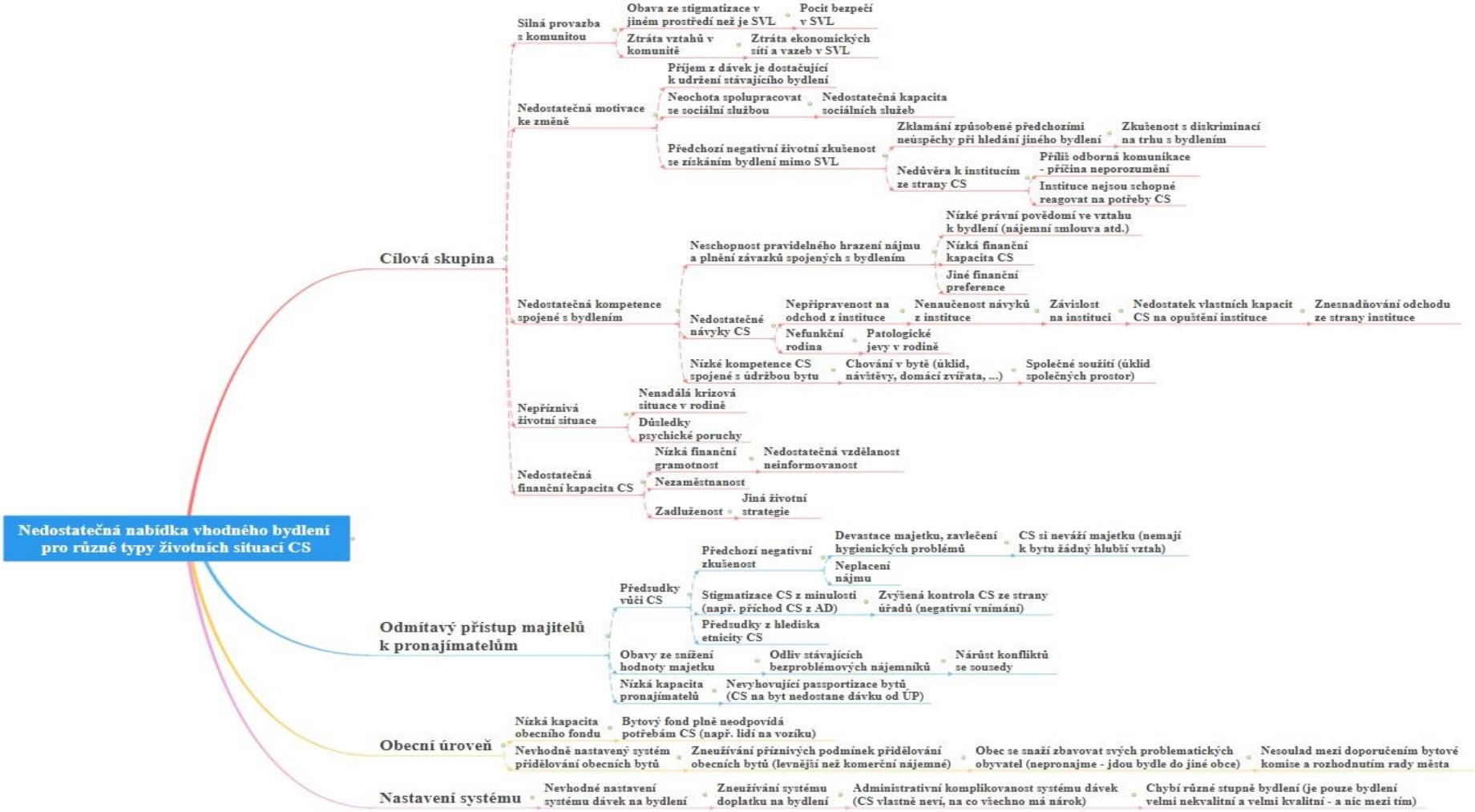

7.2 Bezpečnost

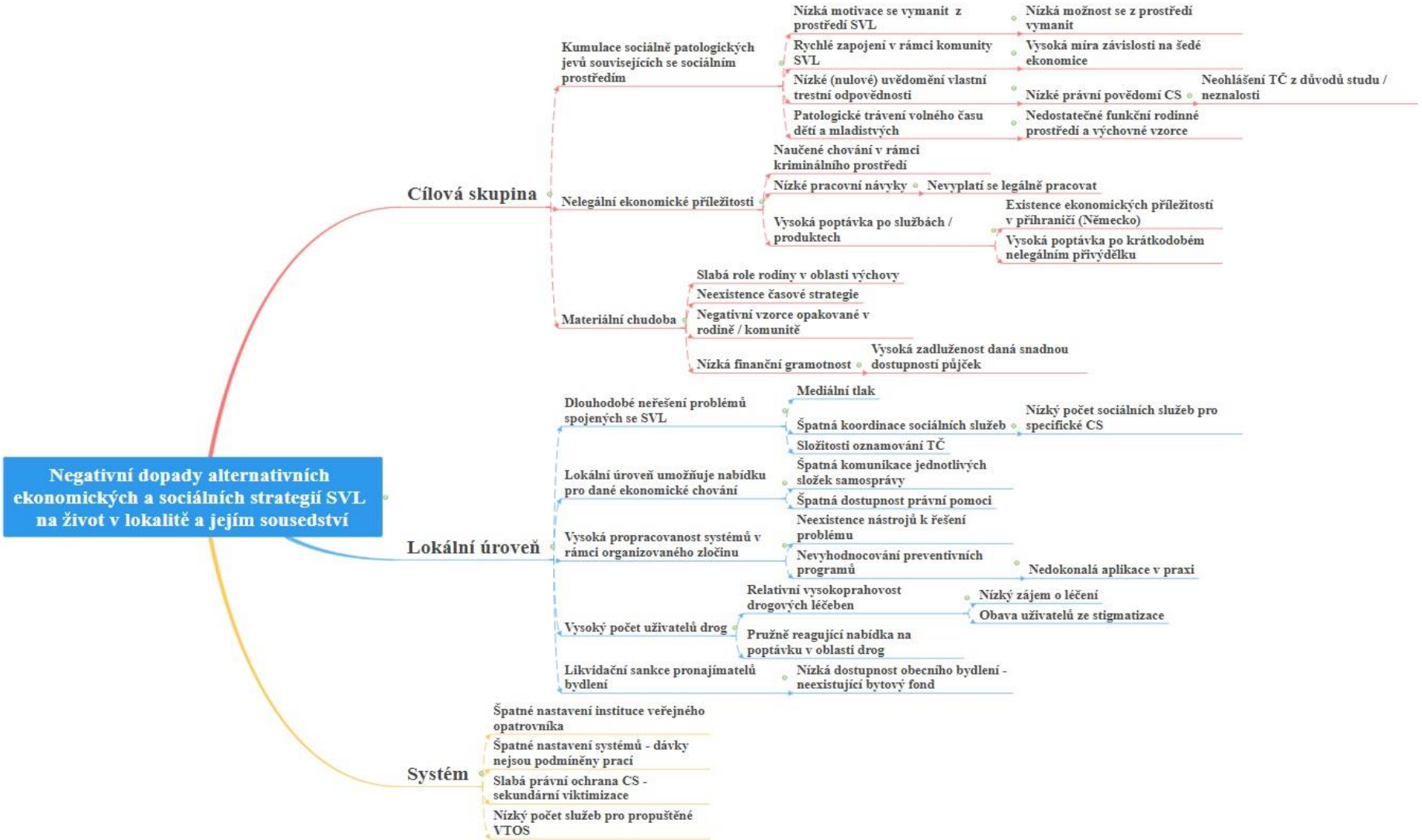

Výpis z usnesení
z 5. zasedání Zastupitelstva města Rumburk,
konaného dne 23. března 2023

Revize Plánu sociálního začleňování Města Rumburk pro období 2022 – 2026

Zastupitelstvo města Rumburk projednalo a schvaluje revizi Plánu sociálního začleňování Města Rumburk pro období 2022 - 2026 v předloženém znění.

MĚSTO 1 RUMBURK

Ing. Lumír **Kus**	Jiří **Pimpara**	Ing. Ladislav **Růžička**
starosta města	místostarosta města	místostarosta města
datum:.....	datum: 27.3.2023	datum: 27.3.2023

VYJÁDŘENÍ ODBORU PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ (AGENTURA) MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR K REVIZI PLÁNU SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

Žadatel o vyjádření stanoviska (územní celek): **RUMBURK**

Plán sociálního začleňování (PSZ) schválen dne: **23. 3. 2023**

Kritérium	Komentář
Návaznost PSZ na předchozí strategické dokumenty (jejich účinnost/úspěšnost)	Potřeba města Rumburk vypracovat PSZ vycházela ze zkušenosti plnění opatření Strategického plánu sociálního začleňování 2017-2020 a snahy reagovat na potřeby obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách. Ze schváleného SPSZ 2017-2020 byl ve městě Rumburk realizován projekt na terénní práci s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, kteří mají problémy s bydlením a jsou předlužení. Při vyhodnocení Strategického plánu sociálního začleňování vznikla potřeba pokračovat v realizovaných opatřeních v komplexu vzájemně propojených aktivit. Opatření, která jsou v PSZ zpracována, se týkají oblasti bezpečnosti a bydlení a problému zadlužení. V březnu až květnu 2022 se uskutečňovaly pracovní skupiny, na kterých byly pojmenovány potřeby, které by chtělo město v následujícím období řešit. Do jednání se zapojili všichni relevantní aktéři, jak vedení města či odbory, tak i organizace, které ve městě působí. Aktuální PSZ, jako revidovaný materiál z března 2023, reflektuje potřeby terénních sociálních služeb na území města Rumburk z hlediska materiálně technického zabezpečení. Revize umožní organizacím poskytujícím terénní služby čerpat prostředky z investičních výzev IROP pro sociální služby.
Soulad PSZ se strategickými dokumenty kraje a ČR v oblasti sociálního začleňování a se souvisejícími dílčími politikami, strategiemi a plány	Revize Plánu sociálního začleňování je v souladu se Strategií sociálního začleňování 2021 – 2030, Strategií romské integrace 2021 – 2030 (v oblasti zaměstnanosti), místní Koncepcí bezpečnosti a prevence kriminality, Komunitním plánem sociálních služeb Šluknovska 2019 – 2023 a dále je v souladu s Koncepcí sociálního bydlení ČR 2015 –2025.
Kvalita procesu strategického plánování	PSZ byl projednán na pracovních skupinách, kterých se zúčastnilo vedení města a jeho odbory (OSVZ, ÚP,

Kritérium	Komentář
	prevence kriminality, odbor investiční), spolupracující organizace v rámci Lokálního partnerství, terénní pracovníci ve městě. Všichni relevantní aktéři měli možnost se k problémům v lokalitě vyjádřit, lokální partneři se aktivně zapojovali a spolupracovali na vytváření PSZ. Město vytvářelo podmínky ke spolupráci. Problémy lokality jsou zaznamenány v PSZ ve stromu problémů a příčin, tak jak byly zachyceny na pracovních skupinách, a vyjadřují aktuální situaci v lokalitě. Na ně navazují navržená opatření.
Kvalita zpracování PSZ	PSZ obsahuje analytickou část, která vychází z dostupných a již uskutečněných analýz, návrhovou a implementační část. Součástí PSZ je finanční plán čerpání prostředků z ESIF. V PSZ jsou popsány odpovědnosti jednotlivých aktérů a způsob hodnocení naplnění cílů.
Respektování intervenční logiky (dodržení principu „problém-příčina-návrh řešení“)	Souvislost problémů a příčin je vyjádřena popisem v kapitole problému a příčin tak, jak je zachytila pracovní skupina. Návrhová část obsahuje cíle, které by měly vést ke zlepšení situace v lokalitě, a opatření, která vedou k naplnění cílů.
Dopady PSZ	Navržená opatření PSZ mají na cílovou skupinu pozitivní dopad. Navržená strategie má zadaná kritéria vyhodnocení plnění PSZ s jednotlivými indikátory.
Způsobilost PSZ pro čerpání dotací z výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách	Opatření PSZ počítá s čerpáním finančních prostředků ESIF z OPZ+ výzev. Cíle a aktivity PSZ jsou v souladu s cíli a podporovanými aktivity operačních programů OPZ+.
Celkový komentář	Revize Plánu sociálního začleňování města Rumburk 2022-2026 je v souladu s vyjmenovanými strategickými dokumenty a reaguje na aktuální potřeby lokality. Popsané aktivity pozitivně ovlivní život cílové skupiny osob v SVL a zvýší kvalitu jejich života. Opatření zaměřené na investiční aktivity pomohou organizacím zvýšit kvalitu a dostupnost nabízených služeb v lokalitě.

Kritérium	Komentář
	Odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR ☒ DOPORUČUJE ☐ NEDOPORUČUJE *Revizi Plánu sociálního začleňování města Rumburk pro období 2022 – 2026* k financování v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus/Integrovaného regionálního operačního programu určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách.

Vyjádření za odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR, oddělení regionálního centra západ zpracoval/a:

Dne 29. 03. 2023 kramic Digitálně podepsal kramic Datum: 2023.03.29 19:00:48 +02'00'

Bc. Michal Kratochvíl
Vedoucí Regionálního centra západ

Potvrzení stanoviska ředitelem odboru pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR:

Dne ..... Martin Šimáček Digitálně podepsal Martin Šimáček Datum: 2023.03.30 18:17:40 +02'00'

Mgr. Martin Šimáček
Ředitel odboru pro sociální začleňování (Agentura)